

*Załącznik do Uchwały Rady Nadzorczej
Banku Spółdzielczego w Olsztynku
Nr 18/2018 z dnia 06 lipca 2018 roku*

Ujawnienie informacji

Dotyczących ryzyka, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń, i innych informacji ujawnianych zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, część ósma

wg stanu na 31 grudnia 2017 r.

Wstęp

1. Bank zgodnie z wymogami określonymi w:
  - 1) Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (CRR);
  - 2) Rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy własnych instytucji;
  - 3) Rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 200/2016 z dnia 15 lutego 2016 r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w odniesieniu do ujawniania informacji na temat wskaźnika dźwigni instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013;
  - 4) Rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) nr 2015/1555 z dnia 28 maja 2015 r. uzupełniającym rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dotyczących ujawniania informacji na temat przestrzegania przez instytucje wymogu w zakresie bufora antycyklicznego, zgodnie z art. 440 CRR;
  - 5) Ustawie Prawo bankowe;
  - 6) Wytocznych w sprawie ujawniania informacji o aktywach obciążonych i aktywach wolnych od obciążeń EBA/GL/2014/03 – wydanych przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EUNB);
  - 7) Zasadach Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych wydanych uchwałą nr 218/2014 Komisji Nadzoru Finansowego (Dz. Urz. KNF z 2014 roku poz. 17).

Dokonyje ujawnienia informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących profilu ryzyka Banku, funduszy własnych, wymogów kapitałowych, polityki w zakresie wynagrodzeń oraz innych informacji w niniejszym dokumencie zwanym dalej „Ujawnieniem” według stanu na 31 grudnia 2017 r.

2. Bank w zakresie ujawnianych informacji:
  - 1) Nie stosuje pominięcia informacji uznanych za nieistotne - informacje nieistotne to w opinii Banku informacje, których pominięcie lub nieprawidłowe ujawnienie nie powinno zmienić lub wpłynąć na ocenę lub decyzję użytkownika opierającego się na tych informacjach przy podejmowaniu decyzji ekonomicznych,
  - 2) Nie stosuje pominięcia informacji uznanych za zastrzeżone lub poufne – Bank uznaje informacje za zastrzeżone, jeżeli ich podanie do wiadomości publicznej w opinii Banku osłabiłoby jego pozycję konkurencyjną. Bank uznaje informacje za poufne, jeśli Bank zobowiązał się wobec klienta lub innego kontrahenta do zachowania poufności.
3. Bank informuje, że niniejszy dokument obejmuje cały zakres ujawnianych informacji, określonych w Części Ósmej Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 CRR. Ujawnienie informacji w innych dokumentach przez Bank wynika z art. 434 ust. 2 CRR.
4. Wszelkie dane liczbowe w tabelach zostały wyrażone w tysiącach złotych.

II. Cele i strategię w zakresie zarządzania ryzykiem – art. 435 Rozporządzenia

1. Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się zgodnie z długofalową *Strategią zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku Spółdzielczym w Olsztynku* opracowaną przez Zarząd i zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą Banku. Jest ona zgodna z założeniami strategii działania Banku i podlega corocznemu przeglądowi zarządczemu i weryfikacji. Przegląd i weryfikacja dokonywana jest również w przypadku występowania znaczących zmian wewnątrz lub w otoczeniu Banku.
2. *Strategia zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku Spółdzielczym w Olsztynku* jest

powiązana również z innymi regulacjami o istotnym charakterze, m.in. Planem ekonomiczno-finansowym, a także zasadami w zakresie zarządzania ryzykiem, oraz zasadami zarządzania kapitałami (polityką kapitałową).

3. Strategia zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka zawiera cele definiujące apetyt na ryzyko Banku, rozumiany, jako maksymalny, akceptowalny poziom ryzyka, jaki Bank może ponosić. Apetyt na ryzyko jest zatwierdzany przez Radę Nadzorczą.
4. Cele definiujące apetyt na ryzyko mają charakter wskaźników ilościowych, w tym o charakterze limitów dotyczących ryzyka, a także założeń dotyczących zasad zarządzania ryzykiem o charakterze jakościowym.
5. Informacja dotycząca art. 435. ust. 1 lit a-d Rozporządzenia, tzn. strategii i procesów zarządzania tymi rodzajami ryzyka; struktury i organizacji odpowiedniej funkcji zarządzania ryzykiem, w tym informacji na temat jej uprawnień i statutu, lub innych odpowiednich rozwiązań w tym względzie; zakresu i charakteru systemów raportowania i pomiaru ryzyka; strategii w zakresie zabezpieczenia i ograniczenia ryzyka, a także strategii i procesów monitorowania stałej skuteczności instrumentów zabezpieczających i czynników łagodzących ryzyko – zawarte są w Załączniku nr 1 do niniejszego dokumentu.
6. Zatwierdzone przez Zarząd oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku wymagane przez art. 453 ust.1 lit. e CRR zawarte jest w Załączniku nr 2 do niniejszego dokumentu.
7. Informacja na temat ryzyka, zgodna z art. 435 ust 1. lit f. w której omówiono ogólny profil ryzyka Banku związany ze strategią działalności, zawierającą kluczowe wskaźniki i dane liczbowe dotyczące ryzyka zawarta jest w Załączniku nr 3 do niniejszego dokumentu.
8. W zakresie art. 435 ust 2 Bank informuje, że w zakresie pełnienia stanowisk kierowniczych wymienianych w tym przepisie, co wg przepisów art. 22aa Ustawy prawo bankowe należy rozumieć, jako funkcję członka zarządu lub rady nadzorczej w podmiotach tej samej grupy kapitałowej, podmiotach objętych tym samym instytucjonalnym systemem ochrony, podmiotach, w których bank posiada znaczny pakiet akcji:
  - 1) Członkowie Zarządu Banku pełnili na datę ujawnienia po jednym stanowisku kierowniczym - wyłącznie w Zarządzie Banku. Członkowie Rady Nadzorczej Banku pełnili po jednym stanowisku kierowniczym - wyłącznie w Radzie Nadzorczej Banku.

Członkowie organów Banku wobec powyższego spełniali wymagania związane z ograniczeniem liczby funkcji członka zarządu lub rady nadzorczej pełnionych jednocześnie przez członka zarządu lub rady nadzorczej banku, zawarte w art. 22aa ust. 3 ustawy Prawo bankowe.
  - 2) Członków Zarządu powołuje zgodnie z przepisami prawa Rada Nadzorcza, działając na podstawie Statutu Banku, Regulaminu działania Rady Nadzorczej w Banku Spółdzielczym w Olsztynku. Członków Zarządu powołuje się biorąc pod uwagę wyniki oceny wstępnej wiedzy, doświadczenia i umiejętności, oraz dawania rękojmi należytego wykonywania obowiązków. Oceny następczej wiedzy, doświadczenia, umiejętności oraz dawania rękojmi należytego wykonywania obowiązków przez Członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza zgodnie z Polityką w sprawie doboru i oceny kwalifikacji członków organów zarządzających i osób pełniących najważniejsze stanowiska w Banku Spółdzielczym w Olsztynku. Członków Rady Nadzorczej powołuje Zebranie Przedstawicieli zgodnie z Regulaminem wyborów członków Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Olsztynku. Członków Rady Nadzorczej powołuje Zebranie Przedstawicieli biorąc pod uwagę wykształcenie, doświadczenie, umiejętności oraz dawanie rękojmi należytego wykonywania obowiązków. Oceny następczej wiedzy, doświadczenia, umiejętności oraz dawania rękojmi należytego wykonywania obowiązków Członków Rady Nadzorczej dokonuje Zebranie Przedstawicieli zgodnie z Polityką w sprawie doboru i

oceny kwalifikacji członków organów zarządzających i osób pełniących najważniejsze stanowiska w Banku Spółdzielczym w Olsztynku.

- 3) Bank, z uwagi na skalę działalności nie stosuje strategii zróżnicowania w zakresie wyboru członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej.
- 4) Bank z uwagi na skalę działania, zgodnie z przepisem art. 9cb – ustawy Prawo bankowe, nie tworzy w obrębie Rady Nadzorczej komitetu ds. ryzyka i komitet ds. wynagrodzeń.
- 5) Przepływ informacji dotyczącej ryzyka kierowanej do Zarządu oraz Rady Nadzorczej w Banku jest sformalizowany i objęty *Instrukcją System informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym w Olsztynku* definiującą: częstotliwość, zakres, odbiorców i terminy sporządzania oraz minimalny zakres zawartości raportów i sprawozdań dotyczących ryzyka. Systemem informacji zarządczej są objęte wszystkie rodzaje ryzyka uznawane przez Bank za istotne. Zakres i częstotliwość raportowania jest dostosowany do skali narażenia na ryzyko, a także zmienności ryzyka zapewniając możliwość podejmowania decyzji, oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.
- 6) Zasady raportowania do Rady Nadzorczej o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności oraz zakres sprawozdawczości na temat ryzyka dla Rady Nadzorczej przygotowuje Zarząd, w sposób umożliwiający nadzorowanie systemu zarządzania ryzykiem w Banku. Są one akceptowane przez Radę Nadzorczą.

III. Zakres stosowania – art. 436

Bank nie posiada podmiotów zależnych w związku, z czym nie dokonuje konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.

IV. Fundusze własne – art. 437

Wartość poszczególnych składników, korekt i pomniejszeń kapitału podstawowego Tier I, pozycji dodatkowych kapitału podstawowego Tier I, kapitału Tier II zawarto w poniższej tabeli.

Struktura funduszy własnych

LP	Wyszczególnienie	kwota (tys. zł)	Opis głównych cech instrumentów	Przepis Rozporządzenia CRR
1	Fundusz zasobowy	9277,5	Fundusz tworzony z odpisów z zysków za kolejne lata (niepodzielny) oraz wpłat wpisowych	Art. 29 ust. 1.
2	Fundusz udziałowy	274	kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484ust 3, i powiązane aż do emisyjnie przeznaczone do wycofania z kapitału podstawowego Tier I	Art. 484 ust 3
3	Fundusz rezerwowy	6,5	Fundusz tworzony z części nadwyżki finansowej na pokrycie strat bilansowych Banku lub na inne cele	Art. 26 ust. 1.
4	Fundusz ogólnego ryzyka	5	Utworzony z zysku za rok 2002r. na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej	Art. 26 ust. 1.
5	Wartości niematerialne i prawne	-17	Wartość netto wartości niematerialnych i prawnych pomniejszająca fundusze własne zgodnie z zapisami art.127 Prawa bankowego	
6	Fundusz z aktualizacji wyceny (fundusz uzupełniający)	0	Pozycja wykazywana z Rozporządzenia CRR jako skumulowane inne całkowite dochody	Art. 468
7	Fundusz z aktualizacji wyceny (fundusz uzupełniający)	55	Zgodnie z art. 468 Rozporządzenia CRR niezrealizowany zysk z aktywów wycenionych według wartości godziwej w 80 % pomniejsza fundusze	Art. 468
8	Niezrealizowane zyski na instrumentach zakwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży	37	korekty regulacyjne dotyczące niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z art.467i 468	Art. 468
7	Niezrealizowane straty na instrumentach zakwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży	0	korekty regulacyjne dotyczące niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z art.467i 468	Art. 468
TIER I		9638		
TIER II				
RAZEM FUNDUSZE		9638		

Informacja na temat funduszy własnych w okresie przejściowym.

		(A) Kwota w dniu ujawnienia (tys. zł)	(C) Kwoty ujęte przed przyjęciem Rozporządzenia (UE) nr 575/2013 lub kwota rezydualna określona w Rozporządzeniu (UE) nr 575/2013 (tys. zł %)
1	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe)	9404	9404
2	kwota kwalifikujących się pozycji , o których mowa w art. 484ust 3, i powiązane ažio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału podstawowego Tier I	274	275
3	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	9 678	9 679
4	Dodatkowe korekty wartości (kwota ujemna)	0	0
5	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego (kwota ujemna)	-17	-17
6	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I	-23	0
7	Kapitał podstawowy Tier I	9 638	9 662
8	Kapitał Tier 1(Kapitał Tier 1= kapitał podstawowy Tier1 + kapitał dodatkowy Tier 1)	9 638	9 662
9	Instrumenty kapitałowe i powiązane ažio emisyjne	-	-
10	Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi	-	-
11	Kapitał Tier II	0	0
12	Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)	9 638	9 662
13	Aktywa ważone ryzykiem razem	40 225	40 225
	współczynnik i bufory kapitałowe		
14	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	20,83	20,83
15	Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	20,83	20,83
16	łączny kapitał (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	20,83	20,83

1. Opis instrumentów w kapitale podstawowym Tier I, pozycjach dodatkowych kapitału podstawowego Tier I, kapitale Tier II, w tym warunki emisji tych instrumentów.

Nie dotyczy.

2. Opis wszystkich ograniczeń zastosowanych do obliczenia funduszy własnych.

Nie dotyczy.

V. Wymogi kapitałowe – art. 438

1. Bank oblicza wewnętrzny wymóg kapitałowy na poszczególne rodzaje ryzyka uznane za istotne:
  - 1) Ryzyko kredytowe;
  - 2) Ryzyko operacyjne;
  - 3) Ryzyko koncentracji;
  - 4) Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej;
  - 5) Ryzyko płynności,
  - 6) Ryzyko kapitałowe.

Uznane za istotne ryzyko braku zgodności Bank pokrywa wewnętrznym wymogiem kapitałowym obliczonym dla ryzyka operacyjnego.

Przy obliczaniu wymogów kapitałowych na podstawowe ryzyka Bank stosuje:

- 1) Metodę standardową dla ryzyka kredytowego,
- 2) Metodę podstawowego wskaźnika dla ryzyka operacyjnego

Bank wylicza wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego według metody podstawowego wskaźnika (BIA). Na podstawie danych pozycji rachunków zysków i strat zbadanych przez biegłego rewidenta, za okres trzech lat obrotowych.

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko koncentracji w przypadku przekroczenia limitów koncentracji, o których mowa w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem koncentracji, w zakresie:

- a) Koncentracji dużych zaangażowań;
- b) Koncentracji w ten sam sektor gospodarczy;
- c) Koncentracji w ten sam rodzaj lub dostawcę zabezpieczenia.
- d) Koncentracji w ten sam produkt

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko koncentracji, sektor gospodarczy, produkt, oraz w ten sam rodzaj zabezpieczenia w przypadku, gdy wartość sumy przekroczeń wszystkich limitów, o których jest mowa jest większa niż 2% funduszy własnych Banku. Wymóg wewnętrzny z tytułu ryzyka koncentracji wynosi 8% sumy przekroczeń limitów.

Bank oblicza kapitał wewnętrzny dla sumy wszystkich „dużych” zaangażowań, w momencie, gdy ustalony limit został przekroczony. Wówczas różnica pomiędzy sumą wartości dużych zaangażowań a wyznaczonym limitem, zostaje pomnożona przez wartość odpowiadającą średniej ważonej z wag ryzyka dla zaangażowań kredytowych występujących w Banku pomnożona przez wagę 8% kwota ta stanowi dodatkowy wymóg kapitałowy

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej z tytułu zagrożenia związanego ze skrajną zmianą poziomu stóp procentowych, wysokim poziomem zrywalności depozytów lub spłacalności kredytów przed terminem.

W ramach ryzyka stopy procentowej Bank przeprowadza testy warunków skrajnych dla:

- a) Ryzyka przeszacowania
- b) Ryzyka bazowego;

Opisane szczegółowo w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko płynności z tytułu zagrożenia związanego z nagłym wpływem znaczącej kwoty depozytów.

Bank przeprowadza test warunków skrajnych dla ryzyka płynności przy założeniu zaistnienia sytuacji nieoczekiwanej, przy jednoczesnej konieczności utrzymania nadzorczej miary płynności krótkoterminowej na wymaganym przepisami prawa poziomie, opisany szczegółowo obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

Wynikiem przeprowadzonego testu jest koszt, jaki poniósłby Bank na skutek wystąpienia sytuacji skrajnej.

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko kapitałowe z tytułu zagrożenia związanego ze znacznym wzrostem udziałów posiadanych przez jednego Członka Banku oraz skali udziału funduszu udziałowego w sumie kapitałów i funduszy podstawowych oraz uzupełniających

Wymóg kapitałowy w ryzyku kapitałowym występuje, gdy suma udziałów posiadanych przez jednego Członka Banku wynosi, co najmniej 5% funduszu udziałowego.

Bank oblicza kapitał wewnętrzny na ryzyko koncentracji funduszu udziałowego wówczas, jeżeli suma udziałów jest większa niż 30 % funduszy podstawowych i uzupełniających.

2. Rezultaty stosowanego przez instytucję wewnętrznego procesu oceny adekwatności kapitałowej, w tym skład dodatkowych wymogów w zakresie funduszy własnych określonych na podstawie procesu przeglądu nadzorczego, o których mowa w art. 104 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2013/36/UE

Bank nie był zobowiązany do wyznaczania dodatkowego wymogu.

3. Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem zgodnie z przepisami części trzeciej tytuł II rozdział 2 Rozporządzenia – 8 % kwot ekspozycji ważonych ryzykiem dla każdej kategorii ekspozycji określonej w art. 112:
4. Zgodnie z art. 501 Rozporządzenia wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego związanego z ekspozycjami wobec MŚP mnoży się przez współczynnik 0,7619

Kwoty ekspozycji –ważonych ryzykiem

L.p.	Klasa ekspozycji	Wymóg kapitałowy
1.	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	0,00
2.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	137
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	1
4.	Ekspozycje wobec instytucji	75
5.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	0
6.	Ekspozycje detaliczne	393
7.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	2 272
8.	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	5
9.	Ekspozycje kapitałowe	0
10.	Inne pozycje	335
Razem		3 218

5. Wymogi kapitałowe na poszczególne rodzaje ryzyka wg stanu na 31-12-2017 r przedstawia poniższa tabela:

L.p.	Rodzaj wymogu	Wymóg kapitałowy
1.	Ryzyka kredytowego	3 218
2.	Ryzyko operacyjne	484
3.	Ryzyko koncentracji	0
4.	Ryzyka koncentracji dużego udziału	11
	Ogółem	3 713

Wyliczenia zostały dokonane zgodnie z „Zasadami Wyznaczania wymogów Kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka w Banku Spółdzielczym w Olsztynku „ W celu ustalenia łącznej wartości oszacowanych wymogów kapitałowych Bank dokonuje zestawienia wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka. Łączna wartość wewnętrznego wymogu kapitałowego z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka na dzień 31.12.2017 r. stanowiła kwotę 3.713 tys. zł i była wynikiem ryzyka ponoszonego przez Bank.

VI. Ekspozycja na ryzyko kontrahenta – art. 439

Bank nie posiada ekspozycji na ryzyko kredytowe kontrahenta

VII. Bufory kapitałowe – art. 440

Zgodnie z Rozporządzeniem CRR oraz ustawą o nadzorze makroostrożnościowym, instytucje finansowe mają obowiązek utrzymywania dodatkowych buforów kapitałowych ponad poziomy minimalne określone w Rozporządzeniu CRR dla:

- 1) łącznego współczynnika kapitałowego (TCR),
- 2) współczynnika kapitału Tier I (T1),

3) współczynnika kapitału podstawowego Tier I (CET1).

Bufory muszą być pokrywane kapitałem typu Tier 1.

Bufor zabezpieczający – obowiązuje wszystkie banki. Sukcesywnie, co roku będzie zwiększany do ostatecznego, stałego poziomu równego 2,5% (w 2019 roku).

Bufor antycykliczny - nakładany jest w celu ograniczania ryzyka systemowego wynikającego z cyklu kredytowego. Wprowadzany będzie przez ministra właściwego ds. instytucji finansowych, w okresach nadmiernego wzrostu akcji kredytowej i rozwiązywany w sytuacji jej spowolnienia. Według stanu na dzień 31 grudnia 2017 wskaźnik bufora antycyklicznego wynosił 0%.

Bufor ryzyka systemowego - służy do zapobiegania i ograniczania długoterminowego ryzyka niecyklicznego lub ryzyka makroostrożnościowego, które może spowodować silne negatywne konsekwencje dla systemu finansowego i gospodarki danego kraju. Według stanu na dzień 31 grudnia 2017 wskaźnik bufora ryzyka systemowego wynosił 0%.

Bufor dla instytucji o znaczeniu systemowym - dodatkowy wymóg dla instytucji mogących kreować ryzyko systemowe. Do dnia publikacji niniejszego Raportu, Bank nie został uznany za globalną instytucję o znaczeniu systemowym zgodnie z art. 131 dyrektywy 2013/36/UE oraz nie został nałożony na Bank wymóg utrzymania bufora innej instytucji o znaczeniu systemowym.

Na dzień 31 grudnia 2017 wymóg utrzymywania dodatkowego kapitału z tytułu połączonego bufora dla Banku wynosił 1,25%.

Z uwagi na brak wymogu na bufor antycykliczny Bank nie ujawnia informacji w odniesieniu do przestrzegania wymogu w zakresie bufora antycyklicznego zgodnie z Rozporządzeniem Delegowanym Komisji (UE) nr 2015/1555 z dnia 28 maja 2015 r.

Tabela poniżej przedstawia ujawnienia w zakresie bufora antycyklicznego na dzień 31.12.2017 r.

Kwota specyficznego dla instytucji bufora antycyklicznego		
1	Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	46 271
2	Specyfikacja dla instytucji wskaźnik bufora antycyklicznego	0,00%
3	Wymóg w zakresie specyficznego dla instytucji bufora antycyklicznego	0

VIII. Wskaźniki globalnego znaczenia systemowego - art. 441

Bank nie jest bankiem istotnym systemowo.

IX. Korekty z tytułu ryzyka kredytowego – art. 442

1. Bank stosuje przepisy Ustawy o rachunkowości oraz Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 6 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków, w związku z tym:

- 1) Definicja pozycji przeterminowanych:
  - Przeterminowanie przekracza 90 dni,
  - Przeterminowana kwota przekracza w przypadku ekspozycji detalicznych 500 złotych,
  - Przeterminowana kwota przekracza w przypadku pozostałych klas ekspozycji 3.000 złotych.

- 2) Pozycje o utraconej wartości to ekspozycje kredytowe zakwalifikowane do kategorii podwyższonego ryzyka zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 6 grudnia 2008 r., tzn. poniżej standardu, wątpliwe i stracone.

2. Opis strategii przyjętych w celu określenia korekt z tytułu szczególnego i ogólnego ryzyka kredytowego (rezerw na ryzyko).

3. Bank tworzy rezerwy na ryzyko związane z działalnością banków zwane dalej "rezerwami celowymi" zgodnie z zasadami określonymi w Instrukcja monitoringu ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń oraz klasyfikacji i tworzenia rezerw celowych w Banku Spółdzielczym w Olsztynie sporządzonej na podstawie:

- Ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (j.t. Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm.), zwana dalej UOR,
- Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 1 października 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków (Dz. U. Nr 191, poz. 1279)
- Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. U. Nr 235, poz. 1589 z późn. zm.), zwanym dalej Rozporządzeniem w sprawie zasad tworzenia rezerw,
- Polityki rachunkowości Banku.

4. Bank tworzy rezerwy celowe, w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do:

- 1) Kategorii "normalne" - w zakresie ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych,
- 2) Kategorii "pod obserwacją",
- 3) Grupy „zagrożone” – w tym do kategorii "poniżej standardu" „wątpliwe” lub „stracone”

5. Bank nie tworzy rezerw celowych dotyczących ekspozycji kredytowych stanowiących udzielone zobowiązania pozabilansowe w przypadku, gdy postanowienia umowy:

- Gwarantują Bankowi swobodę w podjęciu decyzji o uruchomieniu środków w ramach zobowiązania lub
- Uzależniają uruchomienie środków w ramach zobowiązania od terminowej obsługi już wykorzystanej części i niebudzącej obaw sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika w przypadku, gdy wymagane jest stosowanie tego kryterium, lub
- Uzależniają uruchomienie środków w ramach zobowiązania od złożenia zabezpieczeń, umożliwiających pomniejszenie podstawy tworzenia rezerw celowych o kwotę odpowiadającą uruchomianym środkom lub klasyfikowanie ekspozycji kredytowej do kategorii "normalne".

6. Rezerwy celowe na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi wynikającymi z pożyczek i kredytów detalicznych, zaklasyfikowanymi do kategorii "normalne", tworzy się w wysokości co najmniej wymaganego poziomu rezerw, stanowiącego 1,5 % podstawy tworzenia rezerw celowych.

7. Rezerwy celowe na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi zaklasyfikowanymi do kategorii "pod obserwacją", "poniżej standardu", "wątpliwe" i "stracone" tworzy się na podstawie

Indywidualnej oceny ryzyka obciążającego daną ekspozycję, jednak w wysokości, co najmniej wymaganego poziomu rezerw, stanowiącego w relacji do podstawy tworzenia rezerw celowych:

- 1,5 % - w przypadku kategorii "pod obserwacją",
- 20 % - w przypadku kategorii "poniżej standardu",
- 50 % - w przypadku kategorii "wątpliwe",
- 100 % - w przypadku kategorii "stracone".

8. Rezerwy celowe tworzy się i aktualizuje, co do wysokości oraz rozwiązuje najpóźniej w ostatnim dniu miesiąca kończącego kwartał, w którym dokonano przeglądu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych.

9. Ekspozycje kredytowe klasyfikuje się na podstawie:

- 1) Kryterium terminowości spłaty kapitału lub odsetek w odniesieniu do:
  - a) Ekspozycji kredytowych wobec Skarbu Państwa,
  - b) Ekspozycji kredytowych wobec osób fizycznych, udzielonych na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą lub prowadzeniem gospodarstwa rolnego,
- 2) Dwóch niezależnych od siebie kryteriów,
  - a) Terminowości spłaty kapitału lub odsetek,
  - b) Sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika, w odniesieniu do pozostałych ekspozycji kredytowych.

Podstawa tworzenia rezerw celowych

Podstawę tworzenia rezerw celowych stanowi wartość bilansowa ekspozycji kredytowej bez uwzględnienia utworzonych rezerw celowych, ale z uwzględnieniem przewidywanej w związku z restrukturyzacją zadłużenia kwoty umorzenia części ekspozycji kredytowej.

W przypadku, gdy Bank posiada wobec dłużnika ekspozycje kredytowe stanowiące zarówno należności bilansowe, jak i udzielone zobowiązania pozabilansowe, jeżeli warunki umowy nie stanowią inaczej, posiadane zabezpieczenia uwzględnia się w pierwszej kolejności w ustalaniu podstawy tworzenia rezerwy celowej na należności bilansowe.

Przegląd i klasyfikacja ekspozycji kredytowych

Przeglądów i klasyfikacji ekspozycji kredytowych dokonuje się według danych aktualnych na dzień przeprowadzania klasyfikacji.

Bank dokonuje przeglądu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych na koniec każdego kwartału za wyjątkiem ekspozycji kredytowych, gdzie ekspozycja jest zaklasyfikowana do kategorii „normalne” i kwota ekspozycji łącznie z innymi ekspozycjami Banku wobec tego podmiotu nie przekracza 10% funduszy własnych Banku, dla których przeglądu dokonuje się w okresach rocznych.

Dokonując klasyfikacji podmiotu Bank bierze pod uwagę sytuację ekonomiczno-finansową dłużnika i terminowość spłat rat kapitałowych i odsetek – na bieżąco.

Opóźnienie w spłacie części należnej raty kapitałowej lub odsetkowej, w kwocie nieprzekraczającej 200 zł, nie wymaga przeklasyfikowania ekspozycji kredytowej do wyższej kategorii ryzyka.

Klasyfikacja ekspozycji kredytowych

Ekspozycje kredytowe wobec:

- 1) Skarbu Państwa klasyfikuje się do kategorii ryzyka „normalne”, „wątpliwe”, „stracone”
- 2) Pożyczek i kredytów detalicznych klasyfikuje się do kategorii ryzyka „normalne”, „stracone”.
- 3) Pożyczek i kredytów mieszkaniowych oraz pożyczek i kredytów hipotecznych klasyfikuje się do kategorii ryzyka „normalne”, „pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwe”, „stracone”.
- 4) Klientów prowadzących pełną lub uproszczoną sprawozdawczość z wyłączeniem ekspozycji kredytowych wobec jednostek samorządu terytorialnego klasyfikuje się do kategorii ryzyka „normalne”, „pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwe”, „stracone”.
- 5) Jednostek samorządu terytorialnego klasyfikuje się do następujących kategorii ryzyka „normalne”, „pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwe”, „stracone”.
- 6) Klientów, którzy rozliczają podatek rolny lub podatek dochodowy w formie ryczałtu bądź karty podatkowej, klasyfikuje się do kategorii ryzyka „normalne”, „pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwe”, „stracone”.

Tryb tworzenia, aktualizacji, rozwiązywania oraz zmiany klasyfikacji rezerw celowych

Rezerwy celowe tworzy się i aktualizuje, co do wysokości oraz rozwiązuje najpóźniej w ostatnim dniu miesiąca kończącego kwartał, w którym dokonano przeglądu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych. Rezerwy celowe tworzy się w ciężar kosztów.

Rezerwy celowe rozwiązuje się po wygaśnięciu przyczyn ich utworzenia.

Rezerwę celową zmniejsza się odpowiednio do:

- 1) Zmniejszenia się kwoty ekspozycji kredytowej;
- 2) Zmiany kategorii ekspozycji kredytowej na kategorię o niższym stopniu ryzyka w wyniku dokonanej klasyfikacji;
- 3) Wzrostu wartości zabezpieczenia pomniejszającego podstawę tworzenia rezerw celowych;
- 4) Wzrostu wartości rezerwy na ryzyko ogólne.

Zmniejszenia dokonuje się po terminie wydania odpowiedniej decyzji, nie później jednak niż w terminie najbliższej klasyfikacji.

Ekspozycje kredytowe stanowiące należności umorzone, przedawnione lub nieściągalne odpisuje się w ciężar utworzonych na nie rezerw celowych.

Ekspozycje kredytowe, z wyłączeniem zobowiązań pozabilansowych lub inne aktywa umorzone, przedawnione lub nieściągalne zmniejszają uprzednio utworzone rezerwy, w kwocie umorzonych, przedawnionych lub nieściągalnych.

Rozwiązanie rezerw celowych następuje po wygaśnięciu przyczyn ich utworzenia, - tzn. w przypadku, całkowitej spłaty lub wygaśnięcia ekspozycji kredytowej z tytułu zobowiązania pozabilansowego, częściowej spłaty ekspozycji kredytowej, w części odpowiadającej tej spłacie, zmiany kategorii ekspozycji kredytowej na kategorię o niższym stopniu ryzyka w wyniku dokonanej klasyfikacji, wzrostu wartości zabezpieczenia pomniejszającego podstawę tworzenia rezerw celowych, wygaśnięcia ekspozycji kredytowej w wyniku przejęcia przez Bank aktywów dłużnika, jeżeli ich wartość rynkowa jest równa lub wyższa niż dług, wzrostu wartości rezerwy na ryzyko ogólne.

Odpowiedzialność za monitorowanie i dokonywanie klasyfikacji ekspozycji kredytowych

Za monitorowanie poszczególnych ekspozycji kredytowych i ich cykliczną ocenę oraz dokonywanie przeglądów zabezpieczeń, o które pomniejszono podstawę tworzenia rezerw celowych, odpowiedzialna jest komórka ryzyka kredytowego Banku, przy czym wyniki klasyfikacji przekazuje ona do zatwierdzenia Zarządu Banku.

W przypadku klientów, których zaangażowanie łączne na koniec okresu sprawozdawczego przekracza 10% funduszy własnych Banku w raporcie z monitoringu wymagane są podpisy dwóch Członków Zarządu

W przypadku ekspozycji kredytowych, których spłata jest uzależniona od podmiotów innych niż dłużnik, kryterium sytuacji ekonomiczno-finansowej stosuje się w odniesieniu do tego spośród tych podmiotów i dłużnika, którego sytuacja ekonomiczno-finansowa jest najgorsza.

W przypadku ekspozycji kredytowych, stanowiących zobowiązanie solidarne osób trzecich, kryterium sytuacji ekonomiczno-finansowej stosuje się w odniesieniu do tej z nich, której sytuacja ekonomiczno-finansowa jest najlepsza.

Łączna wartość ekspozycji na dzień 31.12.2016 r. wyniosła: 46 376 tys. zł, natomiast na dzień 31.12.2017 r. 46 271 tys. zł

Rozkład geograficzny ekspozycji w podziale na obszary ważne pod względem istotnych kategorii ekspozycji wraz z dodatkowymi szczegółowymi podziałami w stosownych przypadkach

- nie dotyczy, bank prowadzi działalność lokalnie, brak ekspozycji poza granicami Polski.

1. Struktura branżowa ekspozycji.

Strukturę zaangażowania Banku w poszczególnych branżach (z przyznanymi niewykorzystanymi liniami kredytowymi i udzielonymi gwarancjami) według stanu na dzień 31.12.2017 r. przedstawia poniższa tabela.

Nazwa branży	Saldo bilansowe	Saldo pozabilansowe	Zaangażowanie
Uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo	22 873	1 602	24 475
Leśnictwo i pozyskiwanie drewna	0	0	0
Rybacktwo	0	0	0
Górnictwo i wydobywanie	0	0	0
Przetwórstwo przemysłowe	2 583	40	2 623
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i powietrze	113	0	113
Zakwaterowanie i usługi gastronomiczne	61	91	152
Budownictwo	1 313	233	1 546
Handel hurtowy i detaliczny	2 839	753	3 592
Transport, gospodarka magazynowa	260	92	352
Informacja i komunikacja	0	0	0
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	0	0	0
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	9	0	9
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1 164	22	1 186
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0	0	0
Administracja publiczna i obrona narodowa	8 597	0	8 597
Edukacja	0	0	0
Opieka zdrowotna i pomoc społ.	8	0	8
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	-	-	-
Usługi administrowania i działalność wspierająca	0	0	0
Gosp. domowe zatrudniające pracowników	0	0	0
Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0

2 Zestawienie rezydualnych terminów zapadalności dla wszystkich ekspozycji z podziałem na kategorie ekspozycji. **Luka**

Luka	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 do 3 miesięcy	Powyżej 3 do 6 miesięcy	Powyżej 6 miesięcy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 2 lat	Powyżej 2 do 5 lat	Powyżej 5 do 10 lat	Powyżej 10 do 20 lat	Powyżej 20 lat	Razem
<i>Bilansowe:</i>	31 225	1 174	2 282	4 409	5 521	12 613	10 753	3 647	902	72 526
<i>Podmioty finansowe</i>	21 669	0	0	0	0	0	0	0	0	21 669
<i>Podmioty niefinansowe</i>	9 541	1 018	2 013	4 027	4 372	9 359	7 461	3 567	902	42 260
<i>Instytucje samorządowe</i>	15	156	269	382	1 149	3 254	3 292	80	0	8 597
<i>Pozostałe</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Wartość zabezpieczeń pomniejszających podstawę tworzenia rezerw oraz wysokość rezerw na zaangażowania zagrożone w tys. zł. PLN na dzień 31 grudnia 2017 roku

Rolnicy indywidualni	Zaangażowanie bilansowe	Zaangażowanie pozabilansowe	Hipoteka	Umowa przewłaszczenia	Blokada środków	Poręczenie BGK	Zastaw sądowy	Rezerwa dla bilansu	Rezerwa dla pozabilansu
STRACONE									
Przetwórstwo przemysłowe	64	0	57	0	0	0	0	7	0
<i>Razem:</i> STRACONE	64	0	57	0	0	0	0	7	0

Dla potrzeb wyznaczenia odpowiedniej wysokości rezerw celowych od ekspozycji kredytowych klasyfikowanych do kategorii „normalnej”, „pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwe”, lub „stracone”, stosuje się zasady wynikające z Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. U. Nr 235 poz.1589 z późniejszymi zmianami) oraz zasady określone w procedurze wewnętrznej w sprawie tworzenia rezerw celowych.

Poniższa tabela przedstawia wpływ odpisów i rozwiązań rezerw celowych na wynik finansowy banku:

Rezerwy celowe i odpisy aktualizacji	
Odpisy na rezerwy i aktualizację wartości, w tym:	258
1. Rezerwy celowe od ekspozycji kredytowych	178
2. Odpisy aktualizujące dotyczące naliczonych odsetek	60
3. Odpisy aktualizujące inne należności	20
Rozwiązanie rezerw i aktualizacja wartości	109
1. Rozwiązanie rezerw celowych od należności z tytułu kredytów	71
2. Rozwiązania odpisów aktualizujących od naliczonych odsetek	18
3. Rozwiązania odpisów z tytułu innych należności.	20
Różnica wartości rezerw i aktualizacji	149

3. Kwota ekspozycji o utraconej wartości i ekspozycji przeterminowanych, podane oddzielnie, z podziałem na ważne obszary geograficzne, w tym w miarę możliwości kwoty korekty o szczególne i ogólne ryzyko kredytowe związane z każdym obszarem geograficznym - nie dotyczy. Bank prowadzi działalność lokalnie, brak ekspozycji poza granicami Polski.
4. Uzgodnienie korekty o szczególne i ogólne ryzyko kredytowe dla ekspozycji o utraconej wartości (Informacja o stanie i zmianach rezerw celowych)

Treść	Stan na początek roku obrotowego	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	Stan na koniec roku obrotowego	Wymagany poziom rezerw celowych
1. Rezerwy celowe od należności od sektora niefinansowego, w tym:	395	285	0	182	499	558
- w sytuacji normalnej	23	30	0	21	33	33
- pon. Standardu	16	15	0	16	15	15
- wątpliwe	4	226	0	125	105	105
- stracone	351	14	0	19	346	405
2. Rezerwy celowe od należności sektora budżetowego	0	0	0	0	0	0
Ogółem	395	285	0	182	499	558

Stan rezerw na 31.12.2017r wynosi 499 tys. zł różnica stanu rezerw w kwocie 60 tys. zł wynika z zastosowania pomniejszenia podstawy tworzenia rezerw w związku z zabezpieczeń ekspozycji w postaci hipotek na podstawie Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008r. w sprawie zasad tworzenia na ryzyko związane z działalnością banków. Ostatnia zmiana Dz. U.2017r poz. 1965 (**57 tys. zł z tytułu zabezpieczeń i 3 tys.zł ESP**).

X. Stosowanie technik ograniczenia ryzyka kredytowego – art. 453

Bank stosuje następujące techniki ograniczania ryzyka kredytowego:

1. Pomniejszanie podstawy tworzenia rezerw celowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw celowych na ryzyko związane z działalnością banków. Bank przyjmuje zabezpieczenia zgodnie z *Instrukcją prawnych form zabezpieczeń wierzytelności w Banku Spółdzielczym w Olsztynku*.
2. Pomniejszanie wag ryzyka przypisywanych ekspozycjom kredytowym zabezpieczonym hipotecznie na nieruchomości mieszkalnej w rachunku wymogów kapitałowych na podstawie Rozporządzenia 575/2013 UE. Bank zarządza ryzykiem związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, zgodnie z *Instrukcją zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku Spółdzielczym w Olsztynku*.
3. Techniki redukcji ryzyka kredytowego – zgodnie z Rozporządzeniem 575/2013 UE - procedurę wyznaczania wymogu kapitałowego z tytułu technik redukcji ryzyka kredytowego w Banku opisują *Instrukcja wyznaczania wymogu kapitałowego z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka w Banku Spółdzielczym w Olsztynku*.
4. W celu ograniczania skutków ryzyka kredytowego Bank przyjmuje zabezpieczenia. Przyjmowane zabezpieczenia powinny spełniać kryteria płynności, wartości oraz dostępu i możliwości ich kontroli, zgodnie z obowiązująca w Banku *Instrukcją prawnych form zabezpieczeń wierzytelności w Banku Spółdzielczym w Olsztynku* oraz z *Instrukcją kredytowania podmiotów instytucjonalnych w Banku Spółdzielczym w Olsztynku*
5. Wartość przyjmowanych zabezpieczeń powinna zapewnić odpowiedni poziom wskaźnika LtV przez cały okres kredytowania.

6. Bank stale monitoruje zmiany na rynku typowych zabezpieczeń, przyjmowanych przez Bank, tj. rynku nieruchomości.
7. Bank preferuje zabezpieczenia zwrotności kredytów, które pozwalają na:
  - 1) Skuteczną egzekucję należności w przypadku braku spłaty kredytów,
  - 2) Pomniejszenie podstawy tworzenia rezerw celowych,
  - 3) Przepisanie niższych wag ryzyka ekspozycjom kredytowym w rachunku wymogu kapitałowego.
8. Wielkość ekspozycji kredytowych zabezpieczonych jednorodnym rodzajem zabezpieczenia, jako procentowy stosunek ekspozycji do uznanego kapitału w PLN (ekspozycje brutto).

Zabezpieczenie	Saldo	Udział %
Weksel własny	20 081	208,35%
Poręczenie cywilne oraz przystąpienie do długu	764	7,92%
Zastaw	171	1,78%
Hipoteka na nieruchomości mieszkalnej	3 876	40,22%
Hipoteka na nieruchomości komercyjnej	9 138	94,81%
Blokada środków	51	0,53%
Przewłaszczenie	1 812	18,81%
Ubezpieczenie kredytu	3 387	35,14%
Cesja wierzytelności	5 768	59,84%
Inne formy zabezpieczeń	572	5,93%
Pełnomocnictwo do dysponowania rachunkiem	8 594	89,16%
Razem	50 214	

XI. Aktywa wolne od obciążeń – art. 443

Składnik aktywów jest traktowany, jako obciążony, jeżeli został zastawiony lub podlegał jakiegokolwiek formie ustaleń, mających na celu zabezpieczenie lub wsparcie, jakości kredytowej transakcji bilansowej lub pozabilansowej, z której nie mógł zostać swobodnie wycofany (np. w celu zastawiania dla potrzeb finansowania).

Aktywa

Wartość bilansową aktywów w podziale na kategorie ekspozycji, jakość aktywów i całkowitą, wolną od obciążeń kwotę wartości bilansowej zawiera poniższa Tabela. (tys. zł)

	Wartość bilansowa aktywów obciążonych	Wartość godziwa aktywów obciążonych	Wartość bilansowa aktywów wolnych od obciążeń	Wartość godziwa aktywów wolnych od obciążeń
Aktywa instytucji sprawozdającej w tym:	0,00	0,00	94 107	0,00
Instrumenty udziałowe (kapitałowe)	0,00	0,00	2 986	2 986
Dłużne papiery wartościowe	0,00	0,00	17 253	17 253
Kredyty	0,00	0,00	69 818	0
Inne aktywa	0,00	0,00	4 050	0

Zabezpieczenia otrzymane nie wystąpiły

XII. Korzystanie z ECAI – art. 444

Bank nie korzysta z usług firm ratingowych.

XIII. Ekspozycja na ryzyko rynkowe – art. 445

Nie dotyczy.

XIV. Ekspozycja na ryzyko operacyjne – art. 446

1. Ryzyko operacyjne to ryzyko poniesienia przez Bank strat, wynikających z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi, systemów informatycznych lub zdarzeń zewnętrznych. Bank obliczając wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego stosuje metodę podstawowego wskaźnika (BIA) (art. 315-316 Rozporządzenia) na dzień 31.12.2017r. wynosi 484 tys. zł. Klasyfikacja zdarzeń operacyjnych służy identyfikacji przyczyn powstawania tych zdarzeń, pomiarowi ryzyka operacyjnego. Rejestr zdarzeń ryzyka operacyjnego zgodnie z nową Rekomendacją M KNF obejmuje 7 kategorii. W 2017 r. zarejestrowano łącznie 33 incydenty ryzyka operacyjnego zarejestrowane ryzyka nie wygenerowały strat, które miałyby odzwierciedlenie w rejestrze rachunku zysków i strat. Limit kapitału na ryzyko operacyjne nie został przekroczony. Zarejestrowane zdarzenia ryzyka operacyjnego dotyczą głównie: różnic kasowych i bankomatowych oraz błędnych księgowani na kontach klientów.

2. Straty z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego - zdarzenia ryzyka operacyjnego zarejestrowane w rejestrze zdarzeń ryzyka operacyjnego w 2017 roku podane są w poniższej tabeli.

L.p.	Kategoria	Strata brutto w tys. zł	Strata netto w tys. zł
1.	Oszustwa wewnętrzne	-	-
2.	Oszustwa zewnętrzne	-	-
3.	Zasady dotyczące zatrudnienie i bezpieczeństwa w miejscu pracy	-	-
4.	Klienci, produkty i praktyki operacyjne	-	-
5.	Szkody związane z aktywami rzeczowymi	-	-

6.	Zakłócenia działalności banku i awarie systemu	-	-
7.	Wykonywanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	-	-
8.	Razem	-	-

- W 2017 roku nie stwierdzono istotnych zdarzeń ryzyka operacyjnego.
- Bank realizuje proces zarządzania ryzykiem operacyjnym, w ramach tego procesu identyfikuje się zdarzenia ryzyka operacyjnego i dokonuje się ewidencjonowania i analizy przyczyn występowania zdarzeń związanych z ryzykiem operacyjnym. W przypadku konieczności podejmowane są działania ograniczające ryzyko obejmujące zmianę procesów wewnętrznych banku, organizacji wewnętrznej, sposobu dokonywania kontroli wewnętrznej, a także organizacja odpowiednich szkoleń dla pracowników.

XV. Ekspozycje w papierach kapitałowych nieuwzględnionych w portfelu handlowym – art. 447

- Bank zaangażował się w akcje banku zrzeszającego (BPS) w celu jego dokapitalizowania.
- Bank posiada udziały w innych jednostkach.
- Bank posiada inwestycje w instrumenty kapitałowe – portfel bankowy
- Bank nie posiada ekspozycji z tytułu instrumentów będących przedmiotem obrotu giełdowego.
- Udziały w instytucjach finansowych wyceniane są według ceny nabycia.

Nazwa jednostki	Ilość udziałów	Wartość udziałów na dzień 31.12.2016 r.	Wartość udziałów na dzień 31.12.2017r.	Sposób wyceny
Akcje Banku Zrzeszającego	486 788	909,4	934,4	w/g ceny nabycia
Udziały w TUW	400	0,4	0,4	w/g ceny nabycia
Udział w IPS	1	2,0	2,0	w/g ceny nabycia
RAZEM	487 189	911,8	936,8	

XVI. Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej przypisane pozycjom nieuwzględnionym w portfelu handlowym – art. 448

- Charakter ryzyka stopy procentowej i zasadnicze założenia:

Cele strategiczne w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:

- Optymalizację wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
- Ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- Ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;
- Ograniczenie kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku;

- 3) Zmniejszanie ryzyka bazowego poprzez:
  - a) Stosowanie dla produktów klientowskich stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku (w zakresie przewidzianym w przepisach prawa) - zwłaszcza dla aktywów wrażliwych,
  - b) Oferowanie klientom produktów depozytowych, których oprocentowanie uzależnione byłoby od stawek rynkowych (stóp rynku międzybankowego);
- 4) Ograniczanie ryzyka opcji klienta poprzez dostosowywanie oprocentowania depozytów do oferty konkurencji.

W celu utrzymania założonego w planach strategicznych i rocznych planach finansowych profilu ryzyka, Bank zmienia swoje narażenie na ryzyko stopy procentowej za pomocą działań związanych z:

- 1) Inwestowaniem (głównie poprzez sterowanie terminami zapadalności lokat o stałym oprocentowaniu deponowanymi w banku zrzeszającym),
- 2) Kredytowaniem (ustalanie parametrów produktów kredytowych),
- 3) Ustalaniem oprocentowania,
- 4) Zarządzaniem terminami zapadalności / wymagalności oraz przeszacowania różnych portfeli.

Bank podejmuje następujące działania:

- 1) Prowadzi bieżący monitoring kształtowania się najważniejszych rynkowych stóp procentowych na rynku lokalnym,
- 2) Dokonuje analiz prognoz w zakresie możliwych wariantów zachowania się rynkowych stóp procentowych w przyszłości,
- 3) Analizuje kształtowanie się oprocentowania poszczególnych, własnych produktów bankowych na tle stóp rynkowych oraz porównywalnej oferty konkurencyjnych banków,
- 4) Zarządza poszczególnymi grupami aktywów i pasywów w taki sposób, aby zapewnić realizację optymalnej, w danych warunkach, wysokości marży odsetkowej Banku.

Zarząd Banku otrzymuje sprawozdania zawierające niezbędne informacje odnośnie ryzyka stopy procentowej w okresach miesięcznych, natomiast Rada Nadzorcza Banku w okresach kwartalnych. W przypadku wzrostu poziomu ryzyka raporty mogą być opracowywane częściej.

Testy warunków skrajnych:

Bank przeprowadza testy warunków skrajnych, wyliczając poziom poszczególnych rodzajów ryzyka stopy procentowej przy zaistnieniu następujących warunków skrajnych:

- 1) Dla ryzyka terminów przeszacowania – Bank bada wpływ stóp procentowych o 200pb na wynik odsetkowy Banku
- 2) Dla ryzyka bazowego – Bank bada wpływ zmiany stóp procentowy o 35 pb na wynik odsetkowy Banku
- 3) Testy warunków skrajnych dla ryzyka stopy procentowej wykonuje się z częstotliwością miesięczną.

Według stanu na koniec grudnia 2017 roku wyniki (wahania) w zakresie przeprowadzonych testów warunków skrajnych dokonywane w celu oceny skutków szokowych wzrostów lub spadków stóp procentowych wynoszą:

Zmiana wyniku, z tytułu równoległego przesunięcia krzywej dochodowości o 2pp	Zmiana przy zakładanym wzroście stóp (w tys. zł)	Zmiana przy zakładanym spadku stóp (w tys. zł)
Ryzyko terminów przeszacowania	295	- 798
Ryzyko bazowe	207	- 207

XVII. Ekspozycja na pozycje sekurytyzacyjne – art. 449

Bank nie posiada ekspozycji na pozycje sekurytyzacyjne.

XVIII. Polityka w zakresie wynagrodzeń osób zajmujące stanowiska kierownicze – art. 450

1. W 2017r obowiązywała Polityka wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Spółdzielczym w Olsztynku. Zgodnie z Rozporządzeniem CRR, Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach, ustawą Prawo bankowe i Zasadami Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych wydanymi przez Komisję Nadzoru Finansowego). Polityka przygotowywana jest przez Zarząd i zatwierdzana przez Radę Nadzorczą Banku. Rada Nadzorcza omawiała na posiedzeniach zagadnienia oceny polityki wynagrodzeń. Z uwagi na skalę działalności Banku nie powoływano komitetu ds. wynagrodzeń. Bank nie korzystał z konsultanta zewnętrznego w zakresie ustalania polityki w zakresie wynagrodzeń.
2. Bank, korzystając z możliwości indywidualnego określenia sposobu i zakresu stosowania przepisów dotyczących zmiennych składników wynagrodzeń, realizując zapisy w/w Uchwały Komisji Nadzoru Finansowego oraz w/w Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów, stosując wskazaną w nim zasadę proporcjonalności, wprowadził „Politykę wynagrodzeń pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku Spółdzielczego w Olsztynku”, która została zatwierdzona przez Radę Nadzorczą Banku
3. Polityka ma na celu wspieranie prawidłowego i skutecznego zarządzania ryzykiem oraz nie zachęcanie do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza zatwierdzony przez Radę Nadzorczą akceptowalny ogólny poziom ryzyka. Ponadto, celem Polityki jest wspieranie realizacji Strategii działania Banku, Strategii zarządzania ryzykiem oraz ograniczanie konfliktów interesów.
4. Wynagrodzenia osób objętych polityką wynagrodzeń tj. wynagrodzenia Zarządu oraz innych osób zajmujących stanowiska kierownicze i kierujących kluczowymi funkcjami w Banku w części zmiennej wynagrodzenia są zależne, od: jakości portfela kredytowego, realizacji planu finansowego Banku, realizacji przyjętej Strategii Banku, sytuacji finansowej Banku oraz poziomu realizacji celów.
5. Na podstawie par. 25 ust. 1 w/w Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów postanowień Polityki nie stosuje się do członków Rady Nadzorczej Banku. Członkowie Rady Nadzorczej otrzymują wynagrodzenie ustalone uchwałą Zebrania Przedstawicieli, bez podziału na stałe i zmienne składniki.
6. Wynagrodzenie członków Zarządu Banku podzielone jest na część stałą (wynagrodzenie zasadnicze zależne od zakresu obowiązków i odpowiedzialności związanej z pełnioną funkcją określone w umowie o pracę, oraz w Regulaminie Wynagradzania Członków Zarządu Banku Spółdzielczego w Olsztynku, a także inne świadczenia wynikające z przepisów Kodeksu pracy lub innych obowiązujących przepisów, przysługujące na równych prawach wszystkim pracownikom) oraz część zmienną (uznaniową premię kwartalną). Wynagrodzenia przyznawane w Banku mają charakter wyłącznie pieniężny
7. Kryteria stosowane przy pomiarze wyników to:

- Jakość portfela kredytowego – utrzymania udziału kredytów zagrożonych w Banku na poziomie nie wyższym, niż 1,43%,
- Realizacja planu finansowego – osiągnięcie wyniku finansowego na poziomie nie niższym niż 80% planowanego wyniku finansowego na dany rok,
- Realizacja przyjętej Strategii – pozytywna ocena realizacji Strategii Banku, dokonana przez Radę Nadzorczą,
- Poziom realizacji celów wynikających z pełnionych funkcji i zaangażowanie w realizację powierzonych zadań.

8. Bank nie stosuje polityki odrażania zmiennych składników wynagrodzeń

9. Zagregowane informacje ilościowe dotyczące wynagrodzenia, z podziałem na obszary działalności przedsiębiorstwa

	Zarząd	Inne osoby istotnie wpływające na ryzyko	Razem
Zarządzanie bankiem	3	0	3
Pozostała działalność	0	3	3

10. Zagregowane informacje ilościowe na temat wynagrodzeń, z podziałem na kadrę kierowniczą wyższego szczebla i pracowników, których działania mają istotny wpływ na profil ryzyka (w tys.zł PLN)

Wyszczególnienie	Zarząd	Inne osoby istotnie wpływające na ryzyko	Razem
Wynagrodzenie stałe	201	127	328
Wynagrodzenie zmienne	38	18	56
Liczba osób uzyskujących odprawy	0	0	0
Wartość odpraw	0	0	0
Najwyższa wypłata Odprawy	0	0	0

11. Liczba osób, które otrzymały wynagrodzenie w wysokości, co najmniej 1 mln EUR w danym roku obrotowym: dla wynagrodzeń w przedziale między 1 mln EUR a 5 mln EUR – w podziale na przedziały wynagrodzeń o wielkości 500 000 EUR, a dla wynagrodzeń wyższych niż 5 mln EUR – w podziale na przedziały wynagrodzeń o wielkości 1 mln EUR

- Nie dotyczy

XIX. Ryzyko płynności

1. Kwestie organizacyjne:

- 1) Rola i zakres odpowiedzialności jednostek biznesowych oraz komitetów zaangażowanych w zarządzanie ryzykiem płynności.

Zgodnie z *Instrukcją zarządzania ryzykiem płynności w Banku Spółdzielczym w Olsztynku* za zadania związane z utrzymywaniem płynności Banku odpowiedzialna jest komórka zarządzająca, natomiast za pomiar, monitorowanie i kontrolowanie ryzyka płynności w Banku odpowiedzialna jest komórka monitorująca.

Komórka zarządzająca odpowiada za optymalne zarządzanie środkami Banku Komórka monitorująca ryzyko płynności odpowiada za opracowanie i cykliczną weryfikację

zasad zarządzania ryzykiem płynności, pomiar i monitorowanie poziomu ryzyka płynności, analizę nowych produktów bankowych w zakresie potencjalnego wpływu na ryzyko płynności oraz raportowanie w zakresie poziomu ryzyka płynności dla Zarządu i Rady Nadzorczej.

Za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem płynności odpowiada Zarząd

2) Sposób pozyskiwania finansowania działalności.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- a) Utrzymanie dotychczasowej struktury pasywów Banku, gdzie głównym źródłem finansowania aktywów są depozyty podmiotów niefinansowych oraz instytucji samorządowych;
- b) Pozyskiwanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności tak, aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym;
- c) Utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych;
- d) Finansowanie kredytów przez depozyty stabilne (osad) oraz nadwyżkę funduszy własnych nad majątkiem trwałym;
- e) Utrzymywanie płynnościowej struktury bilansu na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów nad skumulowanymi pasywami w okresie do 1 roku oraz nadwyżki skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku;
- f) Zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych) na poziomie nieujemnym;
- g) Dywersyfikację źródeł finansowania;
- h) Dążenie do podnoszenia stabilności źródeł finansowania głównie poprzez pozyskiwanie środków od gospodarstw domowych po akceptowalnej cenie;
- i) Identyfikację wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia postępowanie według procedur awaryjnych określonych w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

Głównym źródłem finansowania działalności są depozyty osób fizycznych. Oferta depozytowa Banku kierowana jest do klientów detalicznych, pozostałych podmiotów niefinansowych oraz instytucji samorządowych. Analiza płynności długoterminowej wykazała, iż podstawowym źródłem finansowania działalności długoterminowej jest osad na depozytach oraz nadwyżka funduszy własnych nad majątkiem trwałym. Dodatkowym źródłem finansowania kredytów mogą być kredyty zaciągnięte w banku zrzeszającym. Posiadają one wprawdzie krótkie terminy wymagalności (do roku) niemniej jednak bank posiada możliwość ich odnawiania, co powoduje, że efektywny termin spłaty tych kredytów zostaje wydłużony. Na dzień analizy bank ma możliwość korzystania z kredytu w BPS SA w wysokości **10 410 tys. zł** Na dzień analizy bank nie korzystał z kredytu.

3) Stopień scentralizowania funkcji skarbowych i zarządzania płynnością.

Funkcje skarbowe są to zadania wykonywane przez komórkę zarządzającą natomiast funkcje zarządzania płynnością są wykonywane przez komórkę monitorującą. Funkcje te są w pełni scentralizowane.

4) Zasady funkcjonowania w ramach Zrzeszenia i Systemu Ochrony IPS.

Bank Spółdzielczy w Olsztynku jest zrzeszony z BPS S.A oraz jest uczestnikiem Systemu Ochrony Zrzeszenia. W związku z tym Bank może regulować swoją płynność płatniczą poprzez wykorzystanie szeregu instrumentów oferowanych przez Bank Zrzeszający. Po stronie aktywnej są to przede wszystkim rachunki bieżące i lokaty terminowe, które charakteryzują się wysoką płynnością. Bank Zrzeszający pełni również istotną rolę w zakresie zabezpieczenia płynności śróddziennej.

W ramach Systemu Ochrony jego Uczestnicy wzajemnie gwarantują sobie płynność i wypłacalność, w szczególności poprzez udzielenie ze zgromadzonych środków pożyczek,

gwarancji i poręczeń. W Systemie Ochrony powołana została Spółdzielnia, której podstawowym zadaniem jest udzielanie pomocy płynnościowej jej Uczestnikom w sytuacji zagrożenia. Dodatkowo, Spółdzielnia realizuje zadania z zakresu monitorowania poziomu płynności Uczestników zarówno na zasadzie zagregowanej jak i indywidualnej oraz zarządza wymianą informacji o ryzyku płynności.

Zadania wykonywane przez Bank Zrzeszający na rzecz Banku Spółdzielczego w Olsztynku. w zakresie ryzyka płynności:

- Prowadzi rachunki bankowe Banku Spółdzielczego, za pośrednictwem, których Bank Spółdzielczy przeprowadza swoje rozliczenia pieniężne oraz utrzymuje rezerwę obowiązkową;
- Nalicza, odprowadza i utrzymuje rezerwy obowiązkowe Banku Spółdzielczego na rachunku w NBP;
- Dokonuje w imieniu Banku Spółdzielczego rozrachunków międzybankowych;
- Dokonuje rozrachunków w zakresie transakcji dokonanych przy użyciu elektronicznych instrumentów płatniczych;
- Nalicza i odprowadza, w imieniu Banku Spółdzielczego, należne wpłaty do Bankowego Funduszu Gwarancyjnego;
- Prowadzi wyodrębniony rachunek, na którym deponowane są aktywa Banku Spółdzielczego, w celu realizacji obowiązków wynikających z uczestnictwa w systemie gwarantowania depozytów Bankowego Funduszu Gwarancyjnego.

Bank Spółdzielczy zobowiązany jest wykonywać w zakresie ryzyka płynności zadania wynikające z przynależności do Zrzeszenia np.:

- Otwarcie i posiadanie rachunku bieżącego wyłącznie w Banku Zrzeszającym;
- Przeprowadzanie, za pośrednictwem w/w rachunku, rozliczeń pieniężnych oraz utrzymywanie rezerwy obowiązkowej, z zastrzeżeniem, iż środki rezerwy obowiązkowej nie mogą być przez Bank Spółdzielczy wykorzystywane do realizacji bieżących zleceń składanych przez ten bank;
- Deponowanie na wyodrębnionym rachunku w Banku Zrzeszającym aktywów, w celu realizacji obowiązków wynikających z uczestnictwa w systemie gwarantowania depozytów Bankowego Funduszu Gwarancyjnego;
- Deponowanie w Banku Zrzeszającym środków finansowych.

Do zakresu działalności Spółdzielni należy:

- Podejmowanie działań mających na celu kontrolę i ograniczanie ryzyka Uczestników;
- Udzielanie Uczestnikom pomocy finansowej.

Bank Spółdzielczy zobowiązuje się do:

- Realizacji działań związanych z funkcjonowaniem mechanizmów kontroli oraz ograniczania ryzyka;
- Terminowego wnoszenia składek.

1. Zakres ujawnień ilościowych, w szczególności:

1) Rozmiar i skład nadwyżki płynności.

Lp.	Nazwa nadwyżki	Nazwa części składowej nadwyżki	Wartość części składowej nadwyżki (w tys.)
1	Część podstawowa – Rek. P 13.2	Gotówka	1 888
		Rachunek bieżący	21
		Bony skarbowe	0
		Obligacje skarbowe	3 010
2	Część uzupełniająca – Rek. P 13.3	Podstawowa rezerwa płynności	25 584
		Uzupełniająca rezerwa płynności	6 728

2) Wielkość wiążących banki nadzorczych miar płynności oraz wskaźnika LCR.

Lp.	Nazwa	Wielkość	Limit wynikające z przepisów
1	Norma M1	0,40	0,20
2	Norma M2	2,54	1,00
3	Wskaźnik LCR	3,89	1,00

Dodatkowo, zgodnie z wymogami nałożonymi przez Rozporządzenie CRR oraz wydanymi do niego aktami delegowanymi, Bank oblicza w każdym dniu roboczym wskaźnik LCR, który obrazuje, w jakim stopniu Bank jest zabezpieczony przed sytuacją skrajną, która utrzymuje się przez okres 30 dni, wynikającą z zakłócenia równowagi pomiędzy wpływami i wypływami płynności. Wskaźnik LCR oblicza się, jako stosunek zabezpieczenia przed utratą płynności i różnicy pomiędzy odpływami i przyływami dotyczącymi kolejnych 30 dni – zakłada się, że przyływy nie mogą stanowić więcej niż 75% wartości odpływów. Minimalny, wymagany prawem, poziom wskaźnika LCR w 2017 r. wynosił 80%. Bank, jako Uczestnik Systemu Ochrony nie jest zobowiązany do wypełniania wskaźników na poziomie indywidualnym. Bank jest natomiast zobligowany do utrzymywania przedmiotowej miary na minimalnym poziomie wyznaczonym w wewnętrznym Systemie Ochrony: wskaźnik LCR (min. poziom wynikający z przepisów przemnożony przez 0,8)². Bank odnotował na dzień 31.12.2017 r. wskaźnik LCR na poziomie 388,93%.

3) Urealniona luka płynności dla pierwszych trzech przedziałów z uwzględnieniem pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz skumulowana luka płynności.

Lp.	Przedział płynności	Luka bilansowa prosta	Luka bilansowa skumulowana	Luka prosta (z pozabilansem)	Luka skumulowana (z pozabilansem)
1	Przedział do 1 miesiąca	5 974	19 087	5 968	17 370
2	Przedział do 3 miesięcy	-1 064	18 023	-1 737	15 633
3	Przedział do 6 miesięcy	-449	17 575	-1 500	14 133

4) Dodatkowe zabezpieczenia płynności funkcjonujące w Zrzeszeniu i Systemie Ochrony

Bank ma możliwość skorzystania z linii kredytowych w Banku Zrzeszającym na łączną kwotę 10 410 tys. zł. Kwota ta wynika z możliwości zaciągnięcia limitu debetowego w rachunku bieżącym na kwotę 2 603 tys. zł., Limitu lokacyjnego w kwocie 5 205 tys. zł oraz innych form zaciągnięć finansowych. Bank posiada możliwość uzyskania zewnętrznego finansowania i zapewnienia uregulowania płynności w przypadku wystąpienia takiej potrzeby. Na dzień 31.12.2017 roku Bank nie korzystał z linii kredytowych w Banku Zrzeszającym.

Dodatkowy mechanizm pomocowy Bank ma zagwarantowany ze względu na uczestnictwo w Spółdzielczym Systemie Ochrony.

2. Zakres ujawnień jakościowych, w szczególności:

1) Aspekty ryzyka płynności, na które narażony jest Bank.

Przyczyny, które mogą spowodować narażenie Banku na ryzyko płynności to:

- Niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów zapadalności pasywów i istnienie niekorzystnej skumulowanej luki płynności w poszczególnych przedziałach,
- Przedterminowe wycofanie depozytów przez klientów zaburzające prognozy przepływów pieniężnych Banku,
- Nadmierna koncentracja depozytów pod względem dużych kontrahentów,
- Znaczące zaangażowanie depozytowe osób wewnętrznych Banku,
- Konieczność pozyskiwania depozytów po wysokim koszcie w sytuacji nagłego zapotrzebowania na środki.

2) Sposób dywersyfikacji źródeł finansowania.

Bank dywersyfikuje źródła finansowania poprzez:

- a) Oferowanie produktów depozytowych klientom z sektora niefinansowego, budżetowego i finansowego,
  - b) Ograniczenie depozytów dużych deponentów,
  - c) Różne terminy wymagalności depozytów,
  - d) Różny charakter depozytów: depozyty terminowe i bieżące.
- 3) Techniki ograniczania ryzyka płynności:
- a) Stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności, w tym wewnętrznych limitów systemu ochrony,
  - b) Systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych,
  - c) Lokowanie nadwyżek w aktywa płynne, które mają za zadanie zapewnienie przetrwania w sytuacji skrajnej,
  - d) Przystąpienie do Systemu Ochrony, który zapewnia w uzasadnionych przypadkach pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego,
  - e) Utrzymywanie Depozytu Obowiązkowego w Banku Zrzeszającym,
  - f) Określenie prognoz nadwyżki z uwzględnieniem dodatkowego bufora płynności,
  - g) Systematyczne przeprowadzanie audytu systemu zarządzania ryzykiem płynności przez pracowników jednostki zarządzającej Systemu Ochrony SGB.
- 4) Pojęcia stosowane w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności.
- a) **Płynność bieżąca** - zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni,
  - b) **Płynność krótkoterminowa** - zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni,
  - c) **Płynność średnioterminowa** - zapewnienie wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy,
  - d) **Płynność długoterminowa** - monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy,
  - e) **Płynność płatnicza** - zdolność do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty.
  - f) **Nadwyżka płynności** – oszacowana przez Bank wysokość potrzebnych aktywów nieobciążonych, stanowiąca zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w określonym, w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem, „horyzoncie przeżycia”,
  - g) **Płynność śróddzienna** – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w bieżącym dniu.
- 5) Sposób odzwierciedlenia ryzyka płynności rynku w procesie zarządzania płynnością płatniczą.

Zarządzanie płynnością krótkoterminową opiera się na monitorowaniu i planowaniu krótkoterminowych wpływów i wypływów, zawieraniu krótkoterminowych operacji na rynku finansowym, w tym z Bankiem Zrzeszającym oraz budowaniu nadwyżki płynności, w której skład wchodzi aktywa wysokopłynne stanowiące rezerwę pokrywającą potencjalne wypływy gotówki z Banku. W celu utrzymania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostaniu zapotrzebowaniu na środki płynne w kryzysowych sytuacjach, Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank, jako źródło środków płynnych.

- 6) Wykorzystanie sposobów testów warunków skrajnych.

Testy warunków skrajnych są wykorzystywane w planowaniu awaryjnym, wyznaczaniu poziomu limitów oraz procesie szacowania kapitału wewnętrznego.

7) Wskazanie, w jaki sposób plan awaryjny uwzględnia wyniki testów warunków skrajnych.

Zgodnie z *Instrukcją zarządzania ryzykiem płynności w Banku Spółdzielczym w Olsztynku* uwzględniającą zapisy Rekomendacji P plany awaryjne zostały zintegrowane z testami warunków skrajnych poprzez wykorzystanie testów warunków skrajnych, jako scenariuszy stanowiących podstawę realizacji planowania działań w sytuacji awaryjnej.

8) Polityka utrzymania rezerwy płynności.

Zgodnie z wymogami dotyczącymi uczestnictwa w Spółdzielczym Systemie Ochrony oraz znowelizowanej Rekomendacji P, Bank wdrożył *Instrukcję zarządzania ryzykiem płynności w Banku Spółdzielczym*, która określa politykę utrzymania rezerwy płynności.

W celu utrzymywania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniu na środki płynne w sytuacjach kryzysowych Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank, jako źródło środków płynnych.

W ramach alternatywnych źródeł finansowania Bank wyróżnia:

- a) Sprzedaż wysokopłynnych aktywów lub zaciągnięcie kredytów zabezpieczonych tymi aktywami (aktywa nieobciążone);
- b) Dodatkowe źródła finansowania w postaci:
  - Wykorzystania przyznanych linii kredytowych;
  - Sprzedaży innych aktywów, w tym kredytów;
  - Pozyskania niezabezpieczonego finansowania z Banku Zrzeszającego;
  - Pozyskania pożyczki płynnościowej ze Spółdzielni;
  - Przyrostu depozytów.

Do aktywów wysokopłynnych (nieobciążonych) mogą być zaliczane aktywa, które spełniają wszystkie z wymienionych warunków:

- a) Brak obciążeń;
- b) Wysoka, jakość kredytowa;
- c) Łatwa zbywalność;
- d) Brak prawnych, regulacyjnych i operacyjnych przeszkód do wykorzystania aktywów w celu pozyskania środków;
- e) Sprzedaż aktywa nie oznacza konieczności podejmowania nadzwyczajnych działań.

W celu monitorowania alternatywnych źródeł finansowania Bank prowadzi i na bieżąco aktualizuje rejestr aktywów oraz warunków, na jakich może być pozyskiwane dodatkowe finansowanie.

Bank utrzymuje aktywa nieobciążone (liczone według wartości bilansowej) na poziomie równym lub wyższym od wyznaczonego bufora, przy czym:

- a) Podstawowa część bufora płynności odpowiada zabezpieczeniu sytuacji kryzysowej utrzymującej się do 7 dni;
- b) Uzupełniająca część bufora płynności odpowiada zabezpieczeniu sytuacji kryzysowej utrzymującej się powyżej 7 dni.

Bufor płynności stanowi maksymalną z kwot obliczonych zgodnie z testami warunków skrajnych.

Bank dokonuje obliczeń potrzebnej kwoty aktywów nieobciążonych w okresach miesięcznych.

9) Częstotliwość i rodzaj sprawozdawczości w zakresie ryzyka płynności.

Raport analizy ryzyka płynności jest comiesięcznie sporządzany przez stanowisko ds. analiz.

Według zasad obowiązujących od 12.12.2012 r. sprawozdawczość w zakresie ryzyka płynności obejmuje:

- a) Strukturę i stabilność źródeł finansowania działalności Banku, ze szczególnym uwzględnieniem depozytów;
- b) Stopień niedopasowania terminów płatności pozycji bilansowych i pozabilansowych;
- c) Wpływ pozycji pozabilansowych na poziom ryzyka płynności;
- d) Poziom aktywów nieobciążonych;
- e) Analizę wskaźników płynności;
- f) Ryzyka związane z płynnością długoterminową;
- g) Wyniki testów warunków skrajnych;
- h) Stopień przestrzegania limitów.

XX. Ujawnienie informacji o spełnieniu przez Członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów Określonych w art. 22aa. Ustawy Prawo bankowe.

Zarząd Banku ma charakter kolegialny. Członkowie Zarządu Banku posiadają kompetencje do prowadzenia spraw Banku wynikające z:

- Wiedzy (posiadanej z racji zdobytego wykształcenia, odbytych szkoleń, uzyskanych tytułów zawodowych oraz nabytej w inny sposób w toku kariery zawodowej),
- Doświadczenia (nabytego w toku sprawowania określonych funkcji lub zajmowania określonych stanowisk),
- Umiejętności niezbędnych do wykonywania powierzonych funkcji.

Każdy z członków Zarządu Banku daje rękojmię należytego wykonywania powierzonych mu obowiązków. Indywidualne kompetencje poszczególnych członków kolegialnego Zarządu Banku organu zarządzającego dopełniają się w taki sposób, aby możliwe było zapewnienie odpowiedniego poziomu kolegialnego zarządzania Bankiem. W składzie Zarządu Banku są osoby, które władają językiem polskim oraz wykazują się odpowiednim doświadczeniem i znajomością polskiego rynku finansowego, niezbędnymi w zarządzaniu Bankiem na polskim rynku finansowym. Bank realizuje powyższe zasady poprzez stosowanie przepisów prawa powszechnie obowiązującego oraz wytycznych, rekomendacji i zaleceń, określonych przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego oraz Komisję Nadzoru Finansowego, regulujących tą materię, z zachowaniem zasady proporcjonalności.

Członkowie Rady Nadzorczej Banku posiadają kompetencje do należytego wykonywania obowiązków nadzorowania Banku wynikające z:

- Wiedzy (posiadanej z racji zdobytego wykształcenia, odbytych szkoleń, oraz nabytej w inny sposób w toku kariery zawodowej),
- Doświadczenia (nabytego w toku sprawowania określonych funkcji lub zajmowania określonych stanowisk),
- Umiejętności niezbędnych do wykonywania powierzonych funkcji.

Indywidualne kompetencje poszczególnych członków kolegialnej Rady Nadzorczej Banku uzupełniają się w taki sposób, aby umożliwić zapewnienie odpowiedniego poziomu kolegialnego sprawowania nadzoru nad wszystkimi obszarami działania Banku. Każdy z członków Rady Nadzorczej Banku daje rękojmię należytego wykonywania powierzonych mu obowiązków. W składzie Rady Nadzorczej Banku wszystkie osoby władają językiem polskim oraz wykazują się odpowiednim doświadczeniem i znajomością polskiego rynku finansowego niezbędnymi w nadzorowaniu Banku na polskim rynku finansowym. Bank realizuje powyższe zasady poprzez stosowanie przepisów prawa powszechnie obowiązującego oraz wytycznych, rekomendacji i zaleceń, określonych przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego oraz Komisję Nadzoru Finansowego, regulujących tą materię, z zachowaniem zasady proporcjonalności.

XXI. Dźwignia finansowa – art. 451

Wskaźnik dźwigni – „dźwignia finansowa” oznacza względną – w stosunku do funduszy własnych Banku – wielkość posiadanych przez Bank aktywów, zobowiązań pozabilansowych oraz zobowiązań warunkowych dotyczących płatności lub dostawy lub dostarczenia zabezpieczenia, z uwzględnieniem zobowiązań z tytułu otrzymanych środków finansowych, zaciągniętych zobowiązań, umów dotyczących instrumentów pochodnych lub umów z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, lecz z wyjątkiem zobowiązań, które można wyegzekwować wyłącznie w przypadku likwidacji Banku.

Wskaźnik dźwigni Bank obliczał, jako miarę kapitału Tier I Banku podzieloną przez miarę ekspozycji całkowitej i wyrażał, jako wartość procentową wg wzoru:

$(\text{Miara kapitału} / \text{Miara ekspozycji na ryzyko}) \times 100\%$

Miarę kapitału stanowił kapitał Tier I skorygowany o wartość niematerialne i prawne.

Miarą ekspozycji całkowitej była suma wartości ekspozycji z tytułu wszystkich aktywów i pozycji pozabilansowych nieodliczonych przy wyznaczaniu miary kapitału Tier I, przy czym: 1) ekspozycji nie pomniejszało się o zabezpieczenia, gwarancje, ograniczenie ryzyka kredytowego, 2) nie stosowało się kompensacji kredytów i depozytów.

Wartością ekspozycji pozabilansowych była ich wartość nominalna.

Wskaźnik dźwigni

W pełni wprowadzona definicja dźwigni Fundusze Tier I / Sumę wartości bilansowej aktywów i nominalnej zobowiązań pozabilansowych (udzielonych) skorygowane o wartości niematerialne i prawne.

Definicja przejściowa

Fundusze Tier I / Sumę wartości bilansowej aktywów i nominalnej zobowiązań pozabilansowych (udzielonych) skorygowane o wartości niematerialne i prawne

Bank przy obliczaniu wskaźnika dźwigni nie stosuje odstępstw określonych w art. 499. 2 i 3 CRR. Wskaźnik dźwigni jest kalkulowany zarówno w odniesieniu do kapitału Tier I, jak i według definicji przejściowej kapitału Tier I.

Podział miary ekspozycji całkowitej używanej we wskaźniku dźwigni i wartości wskaźnika dźwigni na 31.12.2017 r. przedstawia poniższa tabela(tys.zł)

Wartość i podział ekspozycji całkowitej zgodnie używanej we wskaźniku dźwigni, zgodny ze sprawozdaniem COREP	Wartość
Ekspozycje z tytułu transakcji finansowania papierów wartościowych	
Instrumenty pochodne: wartość rynkowa	0,00
Niewykorzystane zobowiązania kredytowe, które można w każdej chwili bezwarunkowo anulować bez wypowiedzenia	
Inne aktywa	94 336
Pozycje pozabilansowe o średnim/niskim ryzyku związane z finansowaniem handlu	
Pozycje pozabilansowe o średnim ryzyku związane z finansowaniem handlu i pozycje pozabilansowe związane z oficjalnie wspieranym finansowaniem eksportu	
Inne pozycje pozabilansowe	871
Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	95 207
Kapitał Tier I	9 638
Wskaźnik dźwigni – wykorzystując w pełni wprowadzoną definicję Kapitału Tier I	9,73
Wskaźnik dźwigni – wykorzystując definicję przejściową Kapitału Tier 1	10,12

Bank nie stosuje kwot wyłączonych z ekspozycji całkowitej zgodnie z CRR art. 429. Przy obecnie przyjętych założeniach *Strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka*

w Banku Spółdzielczym w Olsztynku i biorąc pod uwagę coroczną ocenę istotności rodzajów ryzyka, Bank ocenia ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej, jako nieistotne. Nie opracowano, więc szczegółowych procedur w tym obszarze.

W poniższej tabeli zaprezentowano kształtowanie się wskaźnika dźwigni w 2017 r. Bank nie uznaje ryzyka nadmiernej dźwigni za istotne, ze względu na wysoki poziom wskaźnika dźwigni Banku w porównaniu z rekomendowanym poziomem minimalnym. Jego poziom znajduje się na zadawalającym poziomie, przy niewielkich zmianach nie jest, więc uzasadniony opis czynników wpływających na zmiany jego wielkości.

Wskaźnik dźwigni	31.03.2017	30.06.2017	30.09.2017	31.12.2017
Wskaźnik dźwigni – wykorzystując w pełni wprowadzoną definicję Kapitału Tier 1	9,60	10,21	10,21	9,73
Wskaźnik dźwigni – wykorzystując definicję przejściową Kapitału Tier 1	9,84	10,46	10,47	10,12

XXII. System kontroli wewnętrznej

1. Struktura organizacyjna systemu w 2017 roku

W Banku funkcjonował system kontroli wewnętrznej, który jest dostosowany do struktury organizacyjnej, wielkości i stopnia złożoności działalności Banku.

Celem systemu kontroli wewnętrznej jest wspomaganie procesów decyzyjnych przyczyniające się do zapewnienia:

- Skuteczności i efektywności działania Banku,
- Wiarygodności sprawozdawczości finansowej i nadzorczej oraz informacji zarządczej,
- Przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem,
- Zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi.

W celu zabezpieczenia się przed stratą Bank rozpoznaje, ocenia i kontroluje wszystkie rodzaje ryzyka wynikające z prowadzonej działalności i poprzez proces kontroli zapewnia, by pracownicy Banku pracowali w sposób wydajny i uczciwy realizując cele i ustalone zadania.

W celu prezentowania wiarygodnych sprawozdań finansowych i nadzorczych, system kontroli wewnętrznej zapewnia rzetelne ich przygotowywanie w oparciu o księgi prowadzone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości.

W celu podejmowania prawidłowych decyzji nadzorczych, system kontroli wewnętrznej weryfikuje, jakość i kompletność sporządzanej w Banku informacji zarządczej.

System kontroli wewnętrznej chroni zasoby Banku, zapewnia wysoką, jakość i niezawodność informacji oraz zgodność działania z przepisami prawa, a także eliminuje występowanie nieprawidłowości i błędów.

System kontroli wewnętrznej identyfikuje i ocenia istotne czynniki zewnętrzne i wewnętrzne, które mogą niekorzystnie wpłynąć m.in. na adekwatność kapitałową, rentowność operacji, wiarygodność sprawozdawczości, przestrzeganie przepisów i regulacji wewnętrznych.

2. Stosowane mechanizmy kontrolne.

System kontroli wewnętrznej obejmuje m.in. mechanizmy kontroli wewnętrznej.

Mechanizmy kontrolne przyjęte w Banku wbudowane są w funkcjonujące w Banku procesy, czynności, w codzienną działalność operacyjną Banku.

W zakresie mechanizmów kontroli wewnętrznej w Banku funkcjonują w szczególności:

- Polityki, regulaminy i procedury obejmujące wszystkie obszary działalności, wraz z zasadami przyczyniające się do realizacji założeń strategii Banku,
- Zasady, metody i techniki identyfikacji, pomiaru, monitorowania, oceny i kontrolowania poszczególnych rodzajów ryzyka,
- Ustanowione limity ostrożnościowe ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku, wraz z zasadami ustalania ich poziomu, monitorowania, aktualizowania, postępowania w przypadku przekroczeń,
- Zasady funkcjonowania wewnętrznego systemu sprawozdawczości zarządczej,
- Kontrola działalności na poszczególnych szczeblach wykonywana przez każdego pracownika oraz dodatkowo przez bezpośredniego zwierzchnika, mająca na celu weryfikację, jakości i poprawności realizowanych w Banku zadań.

Mechanizmy kontrolne obejmują m.in. okresowe:

- Przeglądy, analizy i oceny sporządzone dla Zarządu i Rady Nadzorczej,
- Sprawdzanie przestrzegania przepisów zewnętrznych, procedur i instrukcji wewnętrznych, w odniesieniu do działalności poszczególnych komórek i jednostek organizacyjnych Banku,
- Badanie ograniczenia dostępu do aktywów rzeczowych (głównie gotówki oraz obszaru przetwarzania danych),
- Sprawdzanie przestrzegania ustalonych limitów,
- Weryfikowanie systemu zatwierdzania i autoryzacji,
- Analizowanie systemu weryfikacji i uzgadniania.

Działanie mechanizmów kontrolnych przebiega w dwóch etapach:

- Ustanowienie wewnętrznych zasad, limitów i procedur,
- Sprawdzanie ich przestrzegania.

Jednym z mechanizmów kontroli wewnętrznej są czynności kontrolne.

Czynności kontrolne stanowią integralną część codziennych zadań wszystkich pracowników Banku oraz umożliwiają szybkie reakcje na zmieniające się warunki i unikanie zbędnych kosztów.

Funkcjonujące w Banku procedury kontroli opracowane są w formie pisemnej i zatwierdzone przez Zarząd i Radę Nadzorczą.

Funkcjonujące w Banku procedury, o których mowa w *Regulaminie kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Olsztynku*:

- Podstawowe zasady wykonywania czynności kontrolnych – określone w Regulaminie,
- Podział obowiązków w zakresie systemu kontroli wewnętrznej zgodny z zapisami regulaminu organizacyjnego oraz
- Zasady współpracy jednostek organizacyjnych Banku w zakresie systemu kontroli wewnętrznej – określone w regulacji normującej organizację Banku,

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad wprowadzeniem w Banku systemu zarządzania, tj. systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność.

Nadzór Rady Nadzorczej nad funkcjonowaniem systemu kontroli wewnętrznej obejmuje m.in.:

- Akceptowanie zasad funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej,
- Akceptowanie planów kontroli wewnętrznej,

- Okresowe zapoznanie się z informacją dotyczącą wszystkich obszarów kontroli wewnętrznej,
- Ocena efektów działań podjętych w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości w funkcjonowaniu mechanizmów kontroli wewnętrznej,
- Ocena adekwatności i skuteczności funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej.

Zarząd odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz działanie skutecznego systemu zarządzania, tj. systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego.

Do zadań Zarządu, z punktu widzenia prawidłowego działania systemu kontroli wewnętrznej należy m.in.:

- Zapewnienie ciągłości monitorowania efektywności mechanizmów kontrolnych oraz identyfikowania obszarów działalności, operacji, transakcji i czynności przeznaczonych do stałego monitorowania,
- Wyznaczenie osób odpowiedzialnych za przeprowadzenie okresowej, co najmniej raz w roku, weryfikacji funkcjonujących w Banku mechanizmów i procedur kontroli wewnętrznej,
- Określenie formy udokumentowania przeprowadzonego przeglądu i oceny efektywności wewnętrznych mechanizmów kontrolnych oraz wniosków wynikających z tych przeglądów,
- Określenie trybu przekazania wewnątrz Banku raportu pokontrolnego/raportu, w celu podjęcia działań służących usunięciu stwierdzonych nieprawidłowości mechanizmów kontroli wewnętrznej oraz sposobu kontroli skorygowania tych nieprawidłowości,
- Okresowe zapoznanie się z informacją dotyczącą kontroli wewnętrznej,
- Zapewnienie ciągłości i skuteczności działania kontroli wewnętrznej oraz dostępu osobom wykonującym czynności kontrolne do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje poufne,
- Ocena adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej.

W okresie 2017 r. w Banku, nie był przeprowadzany audyt **SOS**.

3. Ocena adekwatności i skuteczności systemu.

Na podstawie czynności kontroli wewnętrznej Zarząd i Rada Nadzorcza otrzymują informacje dotyczące:

- Przestrzegania przepisów prawa, w tym regulacji ostrożnościowych, innych norm zewnętrznych oraz obowiązujących w Banku regulacji wewnętrznych;
- Funkcjonowania w Banku systemu informacji zarządczej;
- Skuteczności ujawniania w ramach kontroli wewnętrznej błędów i nieprawidłowości oraz podejmowania skutecznych działań naprawczych lub korygujących;
- Realizacji określonych i wymaganych przez Zarząd celów i polityki Banku;
- Kompletności, prawidłowości i kompleksowości procedur księgowych;
- Jakości (dokładności i niezawodności) systemów: księgowego, sprawozdawczego i operacyjnego;
- Adekwatności, funkcjonalności i bezpieczeństwa systemu informatycznego;
- Efektywności wykorzystania dostępnych środków, w tym funduszy własnych i zasobów we wszystkich obszarach działalności Banku;
- Oceny struktury organizacyjnej Banku, podziału kompetencji i koordynacji działań pomiędzy poszczególnymi jednostkami organizacyjnymi i stanowiskami pracy, a także systemu tworzenia i obiegu dokumentów i informacji oraz istnienia mechanizmów gwarantujących podejmowanie decyzji w sposób wykluczający ryzyko związane z występowaniem powiązań personalnych pomiędzy uczestnikami procesów decyzyjnych;
- Oceny funkcjonowania systemów wewnętrznych w aspekcie poprawy efektywności działania Banku, jako całości;

- Czynności zleczanych przez Bank do wykonania podmiotom zewnętrznym, nawet, jeśli są one powiązane organizacyjnie lub kapitałowo z Bankiem.

Kierownicy jednostek i komórek organizacyjnych Banku, wypełniając swoje obowiązki, wprowadzają w życie przyjęte przez Radę Nadzorczą oraz Zarząd wewnętrzne strategie i procedury dotyczące zarządzania ryzykiem, a przede wszystkim:

- Odpowiadają za wdrożenie odpowiednich mechanizmów i procedur kontroli wewnętrznej,
- Monitorują prawidłowość przestrzegania mechanizmów i procedur kontroli.

Czynności kontroli wewnętrznej obejmują funkcjonujące niezależnie:

- Kontrolę wewnętrzną,
- Audyt wewnętrzny sprawowany przez Spółdzielnię Systemu Ochrony

Zarząd dokonał pozytywnej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Olsztynku. W ramach stanowiska kontroli wewnętrznej funkcjonuje ryzyko braku zgodności

XXIII. Stosowanie metody IRB w odniesieniu do ryzyka kredytowego – art. 452

Nie dotyczy

Bank nie stosuje metody wewnętrznych ratingów IRB.

XXIV. Stosowanie metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego

Nie dotyczy

Bank nie stosuje metod zaawansowanego pomiaru w odniesieniu do ryzyka operacyjnego

XXV. Stosowanie wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego

Bank nie stosuje wewnętrznych modeli pomiaru ryzyka rynkowego.

Olsztynek, dnia 06 lipca 2018 r

Oświadczenie Zarządu

Zarząd Banku Spółdzielczego w Olsztynku niniejszym oświadcza, że ustalenia opisane w Ujawnieniu są adekwatne do stanu faktycznego, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii ryzyka Banku.

	Data	Imię i nazwisko	Stanowisko
1.	06.07.2018	Teresa Wodzyńska	Prezes Zarządu
2.	06.07.2018	Leokadia Brzezińska	Wiceprezes Zarządu ds. finansowo - księgowych
3.	06.07.2018	Ewa Cender	Wiceprezes Zarządu ds. handlowych

Informacja o strategii i celach zarządzania ryzykiem w 2017 roku

Podstawowe założenia procesu zarządzania ryzykiem

1. Podejmowanie ryzyka zmusza Bank do koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach, poszukiwania form obrony przed zagrożeniami i dostosowywania działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych; ostrożnościowe podejmowanie ryzyka oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.
2. W celu przeprowadzania procesów wymienionych w ust. 1 realizowane są zadania, związane z analizą wartości podstawowych mierników charakterystycznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka.
3. Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy: dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu, stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki, monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka.
4. Bank zarządza rodzajami ryzyka uznanymi przez Bank za istotne zgodnie z obowiązującymi wewnętrznymi regulacjami zarządzania tymi rodzajami ryzyka.
5. Na system zarządzania każdym rodzajem ryzyka składa się:
  - 1) procedura opisująca zasady zarządzania ryzykiem;
  - 2) identyfikacja, pomiar i monitorowanie;
  - 3) system limitów ograniczających ryzyko;
  - 4) system informacji zarządczej;
  - 5) odpowiednio dostosowana organizacja procesu zarządzania.
6. Do rodzajów ryzyka uznanych przez Bank za istotne, o których mowa w ust. 4, zaliczane są:
  - 1) ryzyko kredytowe;
  - 2) ryzyko operacyjne w tym ryzyko braku zgodności;
  - 3) ryzyko koncentracji
  - 4) ryzyko płynności;
  - 5) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej;
  - 6) ryzyko kapitałowe;

Procedury zarządzania ryzykiem podlegają przeglądowi i aktualizacji w cyklach rocznych pod względem dostosowania ich do aktualnych przepisów prawa przy uwzględnieniu zmian w skali działalności Banku oraz zmian organizacyjnych; wnioski z przeglądu prezentowane są Zarządowi Banku oraz przekazywane do odpowiednich komórek organizacyjnych Banku, celem ewentualnego uaktualnienia zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Proces zarządzania ryzykiem

W procesie zarządzania ryzykiem bankowym w Banku uczestniczą:

- 1) Rada Nadzorcza;
- 2) Zarząd;
- 3) komórki organizacyjne (lub wyznaczone osoby w Banku) odpowiedzialne za:
  - a) sprawozdawczość dla odbiorców zewnętrznych,
  - b) zarządzanie nadwyżką środków,
  - c) sprzedaż kredytów,
  - d) identyfikację i akceptację ryzyka kredytowego dla pojedynczych transakcji,
  - e) pomiar, monitorowanie i kontrolę poszczególnych rodzajów ryzyka bankowego.

Rada Nadzorcza:

- 1) zatwierdza Strategię działania Banku oraz zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, obejmujące m.in. możliwy do zaakceptowania ogólny poziom ryzyka Banku;
- 2) zatwierdza procedury dotyczące procesów:
  - a) szacowania kapitału wewnętrznego,
  - b) planowania i zarządzania kapitałowego;
- 3) zatwierdza strukturę organizacyjną Banku, zawartą w Regulaminie organizacyjnym, dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka;
- 4) zatwierdza ogólne zasady polityki dotyczącej zmiennych składników wynagrodzeń;
- 5) sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności rozumianym, jako skutki nieprzebrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania, a także zatwierdza założenia polityki Banku w zakresie ryzyka braku zgodności, ocenia efektywność zarządzania ryzykiem braku zgodności;
- 6) sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowania ryzyka ze Strategią działania i planem finansowym Banku;
- 7) zatwierdza zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych w odniesieniu do poszczególnych rodzajów ryzyka;
- 8) zapewnia wybór członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji;
- 9) sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem występującym w działalności Banku oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu, głównie poprzez zapoznawanie się z raportami i sprawozdaniami dotyczącymi oceny narażenia Banku na poszczególne rodzaje ryzyka (w tym ryzyka braku zgodności) i na ich podstawie dokonuje oceny stopnia efektywności i adekwatności zarządzania ryzykiem;
- 10) ocenia, czy działania Zarządu w zakresie kontroli nad działalnością Banku są skuteczne i zgodne z polityką Rady Nadzorczej.

Zarząd:

- 1) odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację pisemnych strategii oraz procedur dotyczących identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka w zakresie:
  - a) systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzyka braku zgodności,
  - b) systemu kontroli wewnętrznej,
  - c) szacowania kapitału wewnętrznego, zarządzania i planowania kapitałowego,
  - d) dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego;
- 2) odpowiada za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzyka braku zgodności, systemu kontroli wewnętrznej, procesu szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz za nadzór nad efektywnością tych procesów;
- 3) odpowiada za zorganizowanie skutecznego procesu oceny adekwatności kapitałowej i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz nadzór nad jego efektywnością, wprowadzając w razie potrzeby niezbędne korekty i udoskonalenia;
- 4) wprowadza zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka;
- 5) wprowadza podział zadań realizowanych w Banku, który zapewnia niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej skutkującej podejmowaniem ryzyka przez Bank;
- 6) zatwierdza limity wewnętrzne oraz ich wysokość dostosowaną do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku;
- 7) odpowiada za przejrzystość działań Banku, w szczególności za politykę informacyjną w zakresie działalności Banku, pozwalającą na ocenę skuteczności działania Rady Nadzorczej i Zarządu Banku w zakresie zarządzania Bankiem, monitorowania stanu bezpieczeństwa działalności Banku i za ocenę sytuacji finansowej Banku;
- 8) zapewnia zgodność działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa;
- 9) zapewnia, że Bank prowadzi politykę służącą zarządzaniu wszystkimi istotnymi

rodzajami ryzyka w działalności Banku i posiada procedury w tym zakresie;

- 10) odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację polityki zmiennych składników wynagrodzeń;
  - 11) uwzględnia rezultaty badań prowadzonych przez audyt wewnętrzny oraz biegłych rewidentów przy podejmowaniu decyzji w ramach zarządzania Bankiem;
  - 12) przekazuje Radzie Nadzorczej okresowe informacje przedstawiające w sposób rzetelny, przejrzysty i syntetyczny rodzaje i wielkość ryzyka w działalności Banku.
7. Zarządzanie ryzykiem jest zorganizowane w sposób umożliwiający zapobieganie konfliktom interesów pomiędzy pracownikami, czy też jednostkami organizacyjnymi Banku.
  8. Komórki organizacyjne Banku biorą udział w procesie zarządzania ryzykiem poprzez realizację celów zawartych w niniejszej strategii oraz zgodnie z regulaminem organizacyjnym Banku.
  9. Komórki organizacyjne (lub wyznaczone osoby w Banku) uczestniczą w procesie zarządzania ryzykiem w ramach przypisanych im zadań w strukturze organizacyjnej Banku oraz w procedurach wewnętrznych, dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Identyfikacja, pomiar i monitorowanie ryzyka

1. Bank stosuje metody identyfikowania i pomiaru ryzyka związanego z jego działalnością dostosowane do profilu, skali i złożoności ryzyka, w przypadku wątpliwości w zakresie poziomu ryzyka stosuje się podejście z zachowaniem maksymalnego stopnia ostrożności.
2. Częstotliwość pomiaru ryzyka dostosowana jest do wielkości oraz charakteru poszczególnych rodzajów ryzyka w działalności Banku.
3. Metody lub systemy pomiaru ryzyka, a w szczególności ich założenia, są poddawane okresowej ocenie uwzględniającej testowanie i weryfikację historyczną.
4. Przegląd i aktualizacja metod lub systemów pomiaru ryzyka przeprowadzane są wraz z przeglądem procedur dotyczących zarządzania ryzykiem.

Limity ograniczające ryzyko

1. Bank wprowadza odpowiednie do skali i złożoności działalności limity wewnętrzne ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku.
2. Procedury wewnętrzne określają zasady ustalania i aktualizowania wysokości limitów oraz częstotliwość monitorowania ich przestrzegania i raportowania.
3. Poziom limitów wewnętrznych jest dostosowany do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku.
4. Analizy będące podstawą do określenia wysokości limitów wewnętrznych są sporządzane w formie pisemnej.
5. Bank określa wysokość limitów (w zależności od rodzaju ryzyka lub charakteru limitu) w oparciu o następujące przesłanki:
  - 1) analizę historyczną stopnia wykorzystania limitu;
  - 2) apetyt na ryzyko określony przez Radę Nadzorczą;
  - 3) analizę wpływu zrealizowania się limitu w maksymalnej wysokości na sytuację finansową Banku;
  - 4) wysokość ryzyka, którym jest obciążona pozycja objęta limitem.
6. Z zachowaniem limitów określonych w ustawie Prawo bankowe, Bank ustalił i weryfikuje wewnętrzne limity zaangażowań według kryteriów uwzględniających specyfikę ich działalności.
7. Procedury wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem określają sytuacje, w których dopuszczalne jest przekroczenie limitów wewnętrznych, określają warunki akceptacji przekroczeń oraz sposób postępowania w przypadku przekroczenia limitów wewnętrznych.
8. Przyjęte rodzaje limitów wewnętrznych, dotyczących poszczególnych rodzajów ryzyka oraz ich wysokość, zatwierdza Zarząd Banku.
9. Przekroczenia limitów wewnętrznych są monitorowane i poddawane szczegółowej analizie – zadania te wykonują komórki organizacyjne wskazane w procedurach szczegółowych dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Informacja zarządcza dotycząca zarządzania ryzykiem

1. Podstawę monitorowania procesu zarządzania ryzykiem w Banku stanowi formalnie ustanowiony system informacji zarządczej.
2. System sprawozdawczości zarządczej dostarcza informacji na temat:
  - 1) rodzajów i wielkości ryzyka w działalności Banku;
  - 2) profilu ryzyka;
  - 3) stopnia wykorzystania limitów wewnętrznych;
  - 4) wyników testów warunków skrajnych;
  - 5) skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem.
3. Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu ryzyka Banku.
4. Zakres oraz szczegółowość sprawozdań wewnętrznych są dostosowane do rodzaju raportowanego ryzyka oraz odbiorców informacji.
5. Rzetelność, dokładność oraz aktualność dostarczanych informacji zapewnia wprowadzony w Banku system kontroli wewnętrznej.
6. Szczegółowe zasady działania systemu informacji zarządczej reguluje w Banku odrębna procedura; ponadto w regulacjach dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka bankowego został określony w sposób ogólny zakres informacji zarządczej z obszaru, którego dotyczy regulacja; szczegółowy wykaz sprawozdań zarządczych określa odrębna regulacja.

Informacja na temat profilu ryzyka

Bank Spółdzielczy w Olsztynku z siedzibą w Olsztynku, ul. Rynek 2 w 2017 roku prowadził działalność poprzez:

- Jednostkę Podstawową w Olsztynku
- Oddział w Dąbrównie,
- Punkt Kasowy w Stawigudzie
- Punkt Kasowy w Gierzwałdzie

Działalność operacyjna prowadzona była również za pośrednictwem banku internetowego.

Bank Spółdzielczy w Olsztynku na dzień 31 grudnia 2017 roku nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych nieobjętych konsolidacją.

Bank jest zrzeszony z BPS S.A. w Warszawie tworząc Grupę Bankową BPS SA.

Bank jest uczestnikiem Spółdzielni Systemu Ochrony.

1. Ryzyko bankowe

System kontroli ryzyka bankowego obejmuje zarządzanie głównymi rodzajami ryzyka, które zostały w Banku zdefiniowane, jako ryzyko o istotnym charakterze. Jest to między innymi: ryzyko kredytowe, ryzyko płynności, ryzyko operacyjne, ryzyko stopy procentowej. Powyższe kategorie ryzyka podlegają miesięcznym analizom (z wyjątkiem ryzyka operacyjnego kredytowego – raz na kwartał), przedkładanym Zarządowi Banku przez stanowisko Analiz. Pozostałe rodzaje ryzyka są zarządzane w ramach zasad zarządzania innymi rodzajami ryzyka, w zakresie odpowiadającym ich mniejszej istotności.

2. Ryzyko kredytowe

Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego obejmują:

- 1) wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego;
- 2) dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku;
- 3) utrzymywanie, jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym niż 1,43 (2017 rok);
- 4) ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.

Ryzyko kredytowe w Banku wynika między innymi z koncentracji, która jest efektem ograniczenia działalności Banku do obszaru określonego w Statucie, zatwierdzonego przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym to proces ciągły, opierający się na okresowo weryfikowanych zasadach, których przestrzeganie umożliwić ma zminimalizowanie zagrożeń występujących w działalności kredytowej, co można osiągnąć dzięki podejmowaniu odpowiednich działań zabezpieczających w dwóch podstawowych obszarach: ryzyka pojedynczej transakcji, ryzyka portfela kredytowego. Bank dąży do ograniczania ryzyka kredytowego oraz ryzyka koncentracji wyznaczając limity rozwoju akcji kredytowej. Ustalone limity kredytowe zostały dotrzymane.

3. Ryzyko rynkowe w Banku ogranicza się do ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej

Cele strategiczne w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:

- 1) optymalizację wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
- 2) ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych. ,

4. Ryzyko płynności

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem płynności jest takie kształtowanie struktury bilansu Banku oraz zobowiązań pozabilansowych, aby zapewnić stałą zdolność do regulowania zobowiązań, uwzględniającą charakter prowadzonej działalności oraz mogące się pojawić potrzeby w wyniku zmian na rynku pieniężnym lub zachowań klientów.

Zarządzanie ryzykiem płynności ma charakter skonsolidowany i całościowy, co oznacza zarządzanie płynnością w odniesieniu do pozycji bilansowych i pozabilansowych we wszystkich horyzontach czasowych ustalonych przez Bank i obejmuje wszystkie działy i jednostki organizacyjne Banku.

5. Ryzyko operacyjne

Głównym celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest minimalizacja ryzyka poniesienia straty, która może być spowodowana nieadekwatnym lub błędnym działaniem procesów, ludzi i systemów lub też czynników zewnętrznych.

Bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym polega na:

- 1) zapobieganiu zdarzeniom operacyjnym powstającym w bieżącej działalności, w procesach oraz systemach, przy zastosowaniu mechanizmów kontrolnych adekwatnych do skali generowanego ryzyka;
- 2) podejmowaniu działań zmierzających do ograniczenia liczby i skali występujących zagrożeń w przypadku przekroczenia akceptowanego poziomu;
- 3) Likwidowaniu negatywnych skutków zdarzeń operacyjnych;

7. Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności (compliance) jest o ryzyko rozumiane, jako skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania w procesach funkcjonujących w Banku. Definiując szerzej, ryzyko braku zgodności to ryzyko sankcji prawnych lub regulacyjnych, strat finansowych lub utraty reputacji, które może ponieść Bank, jako wynik niedostosowania się do przepisów prawa, wytycznych regulatora, czy też ogólnie przyjętych praktyk postępowania i standardów etycznych w działalności biznesowej oraz wewnętrznych polityk i procedur Bank.

Bank realizuje cele strategiczne w obszarze ryzyka braku zgodności poprzez prowadzenie polityki zgodności obejmującej:

- główne procesy identyfikujące ryzyko braku zgodności i umożliwiające zarządzanie ryzykiem braku zgodności, na wszystkich szczeblach organizacji Banku.
- dążenie do zgodności wewnętrznych aktów prawnych Banku z przepisami zewnętrznymi i standardami rynkowymi.
- dążenie i dbałość o:
  - a)wizerunek zewnętrzny Banku, rozumianego, jako instytucja zaufania publicznego,
  - b)pozytywny odbiór Banku przez klientów i pracowników,
  - c)przejrzystość działań Banku wobec klientów i pracowników,

d) stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej - wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank.

Za całość koordynacji procesu identyfikacji i zarządzania w Banku ryzykiem braku zgodności jak też za nadzór nad działaniami stanowiska zgodności odpowiada Prezes Zarządu Banku. Pracownicy komórek i jednostek organizacyjnych Banku mają prawo i obowiązek przekazania informacji o podejrzeniu wystąpienia nieprawidłowości lub naruszenia przepisów prawa wewnętrznego lub zewnętrznego lub przyjętych przez Bank standardów postępowania, polegających na nieprawidłowym działaniu, zaniechaniu działania lub nieetycznym postępowaniu pracowników Banku lub członków organów Banku, bez zachowania drogi służbowej. Zgłoszenie powinno zawierać informacje umożliwiające określenie nieprawidłowości, a w miarę możliwości określenie jednostki lub pracownika Banku i terminu wystąpienia nieprawidłowego działania lub nieetycznego postępowania pracownika Banku lub członka organu Banku.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności polega w Banku na:

- zapobieganiu naruszeń compliance,
- identyfikowaniu naruszeń compliance,
- wdrażaniu odpowiednich działań naprawczych w przypadku pojawienia się naruszeń compliance.,
- monitorowaniu, czy wdrożone działania naprawcze są skuteczne.

Skutkami naruszeń compliance mogą być:

- wystąpienie sankcji prawnych bądź regulaminowych,
- materialne straty finansowe,
- naruszenie lub utrata reputacji Banku.

Stanowisko ds. kontroli wewnętrznej i ryzyka braku zgodności.

- prowadzi i nadzoruje rejestr naruszeń compliance,
- opiniuje projekty regulaminów, procedur wewnętrznych Banku,
- analizuje oraz opiniuje złożone przez Klientów odwołania od rozpatrzonych reklamacji,
- monitoruje terminy rozstrzygnięć oraz przygotowuje informacje zarządczą w tym zakresie
- tworzeniem nowych produktów, projektów, angażowaniem w nowe rodzaje działalności zgodnie z wewnętrznymi procedurami, w tym opiniuje nowe produkty lub procesy pod kątem ryzyka ewentualnego wystąpienia zdarzeń naruszenia compliance,
- przedstawia Zarządowi propozycje działań, które będą miały na celu minimalizowanie powstałego ryzyka braku zgodności i ograniczanie występowania takich naruszeń przepisów prawa i norm postępowania przyszłości,
- na bieżąco informuje Zarząd Banku o przypadkach występowania istotnych naruszeń compliance,
- kształtuje świadomość istnienia ryzyka braku zgodności wśród pracowników Banku poprzez inicjowanie/ realizowanie szkoleń z obszaru compliance,
- zapewniony ma dostęp i możliwość współpracy z organem zarządzającym i nadzorującym Banku a także kluczowymi stanowiskami/jednostkami/funkcjami w Banku.

Raporty z ryzyka braku zgodności skupiają się na podstawowych zadaniach, które ma spełniać zarządzanie ryzykiem braku zgodności, a więc dotyczą:

- identyfikacji ryzyka braku zgodności, w tym obejmujących istotne zmiany w przepisach prawa, regulacjach wewnętrznych i standardach rynkowych,

- oceny ryzyka braku zgodności, oceny skutków naruszeń compliance (rolą Stanowiska zgodności nie jest badanie nieprzestrzegania przepisów prawa i regulacji wewnętrznych, lecz zapobieganie nieprzestrzeganiu przepisów, a następnie ocena skutków nieprzestrzegania),
- poziomu ryzyka i efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku, informacji o zmianie profilu ryzyka,
- kontroli ryzyka braku zgodności oraz zgłoszonych przypadków i stwierdzonych w wyniku analizy nieprawidłowościach.

Raportowanie w sprawie ryzyka braku zgodności odbywa się w ramach ryzyka operacyjnego cyklach kwartalnych dla Zarządu oraz dla Rady Nadzorczej Banku.

Informacja o wskaźnikach w/w ryzyk

W tabelarycznym zestawieniu wykazano poziom poszczególnych kluczowych wskaźników według stanu na dzień 31.12.2017r. wraz z wielkością ich wykorzystania.

Poniższe zestawienie obowiązujących w Banku limitów i norm obrazuje profil ryzyka Banku Spółdzielczego w Olsztynku.

Na podstawie poniższych danych Zarząd oraz Rada Nadzorcza w ramach dokonywanej oceny poziomu ryzyka uznała go za akceptowany.

Nazwa Limitu/normy	Wielkość limitu/ normy		31.12.2017 r.	
			stan	wykorzystanie w %
Limity ryzyka kredytowego				
Współczynnik Kapitału podstawowego Tier 1 (CET1) %	min	4,5	20,83	21,6
Współczynnik Kapitału Tier 1 %	min	6	20,83	28,8
Łączny współczynnik kapitałowy [%]	min	8	20,83	38,41
kredyty i pożyczki zagrożone-zaangażowanie bilansowe / kredyty i pożyczki zaangażowania bilansowe %	max	4%	1,36%	33,93%
Limity koncentracji				
zaangażowanie wobec jednego kredytobiorcy (z wyłączeniem jednostek samorządu terytorialnego) w tym podmiotu niefinansowego powiązanego z Bankiem lub inną instytucją kredytową lub grupy powiązanej kapitałowo lub organizacyjnie	max	2410	2 247	93,25%
Zaangażowanie wobec innego banku krajowego , instytucji kredytowej , banku zagranicznego , lub grupy podmiotów powiązanych organizacyjnie lub kapitałowo , składającej się co najmniej jednego banku z wyłączeniem zaangażowaniem	max	9638	0	0,00%
Limit na Sumę dużych zaangażowań w stosunku do obligacji kredytowego [max 200 % funduszy własnych]	max	19276	14 374	74,57%
limit znacznego pakietu akcji wobec podmiotu poza sektorem finansowym	max	964	0	0,00%
zaangażowanie wobec jednej jednostki samorządu terytorialnego	max	2410	1 201	49,84%
Suma kredytów i innych zobowiązań udzielonych na podstawie art. 79 Prawa Bankowego	max	2410	2 271	94,25%
Limit sumy znacznych pakietów akcji poza sektorem finansowym	max	5783	0	0,00%
Limity ryzyka płynności				
M1- Współczynnik udziału podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w aktywach ogółem	min	0,20	0,40	50,00%
M2- Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi	min	1,00	2,54	39,37%
Podstawowe wskaźniki finansowe				
ROE netto (zysk netto / fundusze własne)	x	x	6,22%	x
ROA netto (zysk netto /aktywa netto)	x	x	0,64%	x
Marża spread	x	x	2,83%	x
Wskaźnik poziomu kosztów (koszty/ dochodów)	x	x	82,94%	x

Sporządziła Ewa Paşik .....
St.ds. analiz.

Zaakceptowała Leokadia Brzezińska.....
Wiceprezes Zarządu ds. finansowo- księgowych